

สารรักษ์วัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ISSN 1905-937X ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๕ กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๕๒

สารรักษ์วัฒนธรรม มจร.พระนคร

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ดวงสุดา
นายเชาว์เลิศ
นายอดิศักดิ์

เดโชติรส
ขวัญเมือง
โตเลิศมงคล

บรรณาธิการ

นายชัชวาลย์

ตุ้มมะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจษฎา
นายธวัชชัย

กัญเกิดแสง
แสงน้ำเพชร

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุรีย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบลศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวีวันฉวี
นางสาวมยุรี
นายอารยะ
นางสาวนรินทร์
นางอนงค์ศรี
นายธีรวัฒน์
นายจตุรงค์

แก้วแว่นน้อย
อุบลสวัสดิ์
เจนจิตศิริ
กมลไพฑูริย์
เรื่องสมบัติ
ไทยเที่ยง
ชวนะโชติ
วรกุล
อุดมสินเจริญกิจ
จตุรเชิดชอลกุล

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาวิณี
นางสาววาสนา
นายวิเชียร

เยี่ยมสำอางค์
อันวัดนา
ช้างม่วง
ท่อนทอง

ฝ่ายออกแบบศิลปกรรม

นายก้องเกียรติ
นายทวีศักดิ์

มหาอินทร์
สาธิตเคราะห์

ฝ่ายประสานงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์
นายมณฑ
นายทินกร
นายสำเริง
นางสาวอรุณี
นางสาวชนิษฐา
นางสาวอัญญา
นางศรีสุดา
นายอนันต์
นางสาวสุวิไลย์
นางสาวกิตตินันท์
นายชนาดล

ม่วงชู
दान้อย
จันทร์กระจ่าง
กมลดิษฐ์
จันทร์เมือง
ติสุป็น
อินทร์ท่าแดง
อิมมาศ
แสงจันทร์
ใจงาม
จันทวงศ์
สุพผล

ฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพฤดี
นางศรีสุดา
นางวิไลลักษณ์
นางนุชจรี
นายอุเทน
นายนรินทร์
นางสาวจุติมา

สุวรรณเวช
อัญชัยศรี
ตางาม
บุรีรัตน์
นายพนม
จิตต์มันการ
พูลสวัสดิ์

"บอกกล่าว (สุภาพ)"

ศรีศรีวิจิตรก	จากสารรักษ์วัฒนธรรม	สื่อสารนำปัญญา
ณิมภ์ห้าปรากฏ	พิศุทซึ่งตงามครัน	ฉัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์
ผองไทยรักภักดีทวมหัน	สถิตบนแผ่นดินปก	ตื่นตลิ่งเลื่องลือ
ระบือคู่บารมี	ราชสดุดีเกิดให้	พร้อมพานไชเส้าชาน
สารจากอธิการบดี	รวมเรื่องทีควรทราบ	พระชัชวาลภาพทัศนศิลป์
แม่ของแผ่นดินชุบชีวิต	ผลิตภัณทีศิลปอาชีพ	ประทีปมงคลวิถีไทย
ขนมในพิชชีแห่งงาน	ของไทยโบราณสืบไว้	เหตุปัจจุชัยที่มีผล
ให้คนตัดสินใจ	ซื้อเสื้อผ้าไทยสำเร็จรูป	แล้วเตรียมรูปเขียนดอกไม้
เที่ยวเมืองไทยสุขใจได้ประโยชน์	เลียนเลาะโรคเขาวัง	มนตรีฯถึงพระนครศิริ
เล่นที่บึงกษีลิมวิถีไทย	จารไว้ในแผ่นดิน	ศุริยศิลป์ศรีสยาม
รำลึกความสุนทรีย์	หกสิบปีเพลงคำนำนวม	อารามรื่นรมณ์แพร่พิสดาร
วัดคนรากฐานสุนทรียกรรม	สรุปความตามพันธะ	เป็นปกิณกะวัฒนธรรม
ภูถักจกรรรมก้อเกื้อ	ฟูฟ่องพองอะเคื้อ	คำคำคุณไทย ไชโย

บรรณาธิการ

วัตถุประสงค์

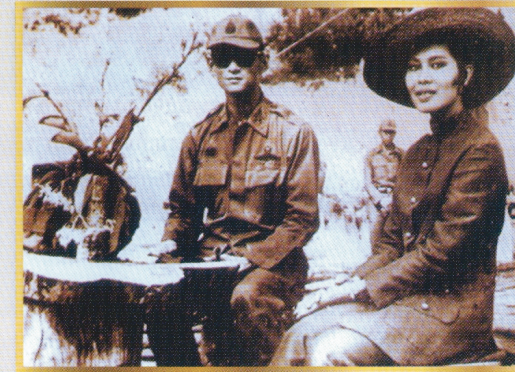
1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมทั้งของมหาวิทยาลัยฯ และอื่นๆ ที่น่าสนใจ
2. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมของบุคลากร ในมหาวิทยาลัย อันเป็นหนึ่งในภารกิจ

ขอเชิญคณาจารย์ส่งบทความเกี่ยวกับวัฒนธรรมเผยแพร่
ใน "สารรักษ์วัฒนธรรม" ได้ที่กองศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

๕๑๗ ถนนนครสวรรค์ แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๐๒๕๙

พิมพ์ที่

บริษัท ทินส์ ทิม จำกัด
๒๐๐/๑๑ หมู่ ๓ ถนนรามคำแหง แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐
โทร. ๐ ๒๒๗๓ ๑๒๖๖, ๐ ๒๒๗๓ ๓๕๙๘-๙ โทรสาร ๐ ๒๒๗๓ ๖๑๙๒

อาศิรวาทราชสดุดี

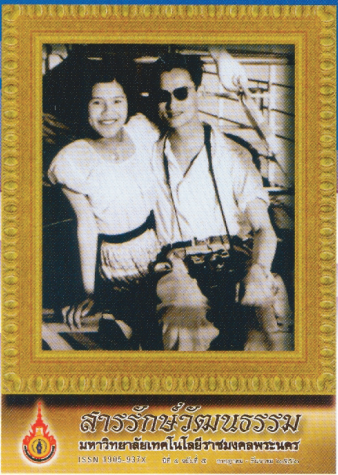
อินทรวชิษฐ์ฉัตร ๑๑

เอกองค์พระทรงภพ
ทรงศรีพิสุทธิ์ไฉ
บำรุงประชาราษฎร์
จำรูญเจริญล้ำ
ไพโรฟ้าสิลบลุข
อิมเอมเกษมใน
องค์ราชินีนาถ
เพียงเพ็ญทะเลียบดล
หยาดน้ำพระทัยท่าน
หลังรินระเชตตร
ส่องชัดดีเสด็จทั่ว
ส่องทศตฤสิลไป
พอเพียงและพออยู่
การงานประสิทธิ์ผล
องค์ภัทรมหาราช
ทูลเกล้าถวายนาม
ร้อยอรรดะสุนทร
อวยฉัตรพิพัฒน์ก็-
ถ้วนทั่วทิศาคีติ
ปรากฏพระยศนาน

ศิรินพะทรงชัย
วรวงศ์พระทรงธรรม
ทนุชาติ ฐ อวยนำ
ธรณินทร์ ณ ถิ่นไทย
นิรทุกขนิราศภัย
คุณราชาการณย์
คณาภรณ์สถิตทนุ
จรคู่พิฆัมพร
ดงธารชลไฉ
ทูลเทศนิเวศน์ไกล
ปุระมัวมิอ้าไพ
พยุหีให้พยุงตน
ขณะรู้มิแปรอปรน
สรุขนประพตติตาม
อภิปราชญ์สยามตาม
สิริเลิศ ณ ธาตรี
สรุพรประตามี
รติรุ่งระบิลชาน
ทิวอิสรีย์จาร
ลูนิรันตรัสมัยเทอด

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
นางสาวพรกนก ศรีงาม : ประพันธ์

สารรักชีวิตมรดก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
15281-15282-15283

อันเนื่องมาจากปก

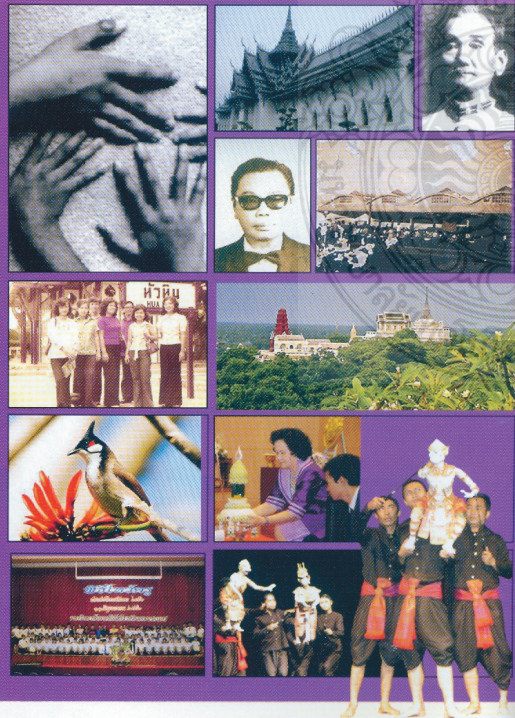
ด้วยในเดือนสิงหาคม และเดือนธันวาคม เป็นเดือนแห่งวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๕ ธันวาคม และวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม โดยพลกนิกรทุกหมู่เหล่า ได้แสดงความจงรักภักดีกันถ้วนหน้า ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้กำหนดจัดโครงการและกิจกรรมแสดงความจงรักภักดีถวายเป็นราชสักการะ และถวายเป็นพระราชกุศล อย่างมุ่งมั่นและต่อเนื่องเสมอมา

สารรักชีวิตมรดกฉบับนี้กำหนดออกเผยแพร่ในช่วงเวลาดังกล่าว คณะบรรณาธิการจึงเห็นพ้องต้องกัน อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์คู่ ของทั้งสองพระองค์ที่อยู่ในชุดเดียวกับแผ่นปกธนบัตรที่ระลึก เนื่องในโอกาสชดสย้อมหามงคลวันราชาภิเษกสมรส ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๓ และวันบรมราชาภิเษกครบ ๕๐ ปี ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นพระบรมฉายาลักษณ์ที่ทั้งสองพระองค์ ทรงแ้มพระโอษฐ์อย่างเปี่ยมสุข ตั้งมั่นในทุกคราที่พลกนิกรได้พบเห็นปกสารรักชีวิตมรดกฉบับนี้ ก็จะพลอยมีความสุขสดชื่นโดยทั่วกันไปด้วย

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

- ๓..... อศิวาทราชสดุดี
- ๕..... สารอธิการบดี
- ๖..... ศิลปวิจารณ์
- ๘..... แม่.....ผู้ให้ชีวิตมรดกกับที่ศิลปอาชีพ
- ๑๐..... ขานมมงคลในพิธีแต่งงานของไทยโบราณ
- ๑๒..... ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าไทย
- ๑๔..... เรื่องเล่า - แด่หลัง
- ๑๖..... ท่องเขาวัง (พระนครศรีอยุธยา)
- ๑๘..... เสน่ห์มิถุนสัมพันธ์ไทย
- ๒๐..... คุริยศิลป์ศรีสยาม
- ๒๒..... วัฒนธรรมสุนทรภู่ พระธิดาม้าแม่ปากคลองผดุงฯ
- ๒๔..... เพลงลูกทุ่งไทย สายใยวัฒนธรรม
- ๒๖..... ปกิณกะวัฒนธรรม
- ๓๒..... กสิกรรมพระราชมารดา

สารอธิการบดี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมทรงห่วงใยการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เหมาะสม และทรงฝากเป็นการระมัดระวังของบัณฑิตและมหาวิทยาลัย ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่บัณฑิตในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรหลายครั้ง ความว่า " งานด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมนั้น คืองานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและทางจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุทั้งองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นๆ ทั้งหมดและเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยไว้ได้สืบไป ทุกคนจึงต้องทำความเข้าใจในความสำคัญข้อนี้ให้ถ่องแท้และต้องสำนึกตระหนักในหน้าที่ ในความผูกพัน ในความรับผิดชอบ อันมีอยู่ต่อบ้านเมืองและสังคม " ในขณะที่ด้วยกันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจ้าพระทัยในธรรมชาติของสังคมและวัฒนธรรม มิได้ปฏิเสธความเปลี่ยนแปลง ตรงข้ามทรงสนับสนุนหากเปลี่ยนแปลงแล้วดีกว่าเหมาะสมกว่าดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งว่า " การรักษามรดกวัฒนธรรมประเพณีเก่าแก่นั้นเป็นของดี แต่ถ้าประเพณีบางอย่างไม่สะดวกแก่การปฏิบัติไม่เหมาะสมแก่กาลก็จะควรจัดตัดแปลงบ้าง การที่จะเปลี่ยนแปลงประเพณีใดๆ หรือจะรับเอาประเพณีของชาติอื่นใดมาใช้นั้น ต้องพิจารณาให้รอบคอบต้องแท้เสียก่อน "

การที่สารรักชีวิตมรดกอัญเชิญพระบรมราโชวาทมาขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทยที่พวกเราทุกคนต้องหวงแหนและนำไปปฏิบัติในโอกาสหรือเทศกาลต่าง ๆ ภายใต้อาณัติใจที่ถูกต้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย และรักษาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

(รองศาสตราจารย์ดวงฤดา เถโษศิริส)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สารวักรักรัชมรรวม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ศิลปวิจักษ์
โดย คำแก้ว บ้านใหม่

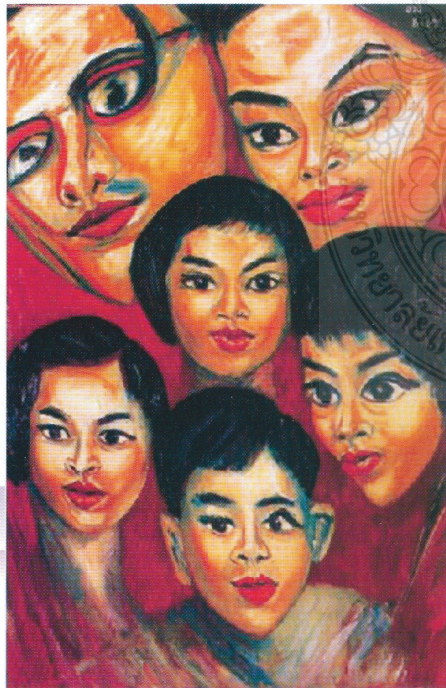
พระอัจฉริยะภาพในงานทัศนศิลป์ ภาพสะท้อนความรักความอบอุ่นในครอบครัว

คนที่ทำงานศิลปะก็ต้องรู้เรื่องวิชาการ และรู้หลักทางวิทยาศาสตร์ เพื่อจะได้เป็นแบบแผนต่างๆ ต่อไป งานวิชาการก็ทำนองเดียวกัน จะต้องรู้หลักวิทยาศาสตร์ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีใจทางศิลปะจึงจะสามารถพัฒนางานนั้นให้ไปได้ และในทางวิทยาศาสตร์ก็ทำนองเดียวกัน ต้องมีความรู้ด้านวิชาการและต้องมีใจรัก ตั้งใจทำอะไรให้ดีขึ้น สรุปลงทั้งสามส่วนเป็นความสำคัญ ซึ่งต้องเกี่ยวเนื่องกัน งานศิลปะมีความสำคัญต่องานทั้งปวงศิลปะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ สมควรจะยกย่องเชิดชูเกียรติต่อไป"

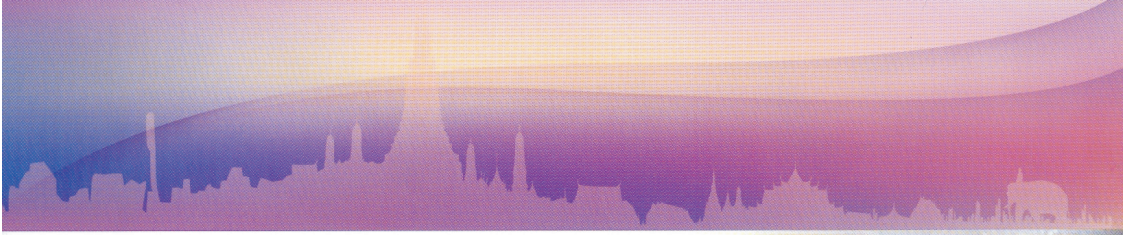
(พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความเป็นเลิศในการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมหลายแขนงทั้งในด้านจิตรกรรม การถ่ายภาพ ด้านวรรณกรรม ด้านดนตรี และด้านหัตถกรรม ผลงานศิลปกรรมของพระองค์นั้นจัดได้ว่าอยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม มีคุณค่าทางศิลปะสูง จนได้รับการถวาย พระราชสมัญญานามว่า "อัครศิลปิน" ที่แปลว่า "ผู้มีศิลปะอันเลิศ" หรือ "ผู้เป็นใหญ่ในศิลปิน" เป็นศิลปินแห่งศิลปินที่ยังความปลาบปลื้มให้แก่พสกนิกรชาวไทยทุกคน

กล่าวเฉพาะผลงานทัศนศิลป์ที่แสดงถึงความรัก ความผูกพันในครอบครัวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชื่อ "ภาพครอบครัว" พระองค์ทรงเขียนขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๕๐๗ เป็นภาพจิตรกรรมสีน้ำมันบนผืนผ้าใบขนาด ๖๐ x ๙๐.๕ เซนติเมตร ที่แสดงถึงพลาภาพแห่งการถ่ายทอดเรื่องราวของความรักความอบอุ่นในครอบครัว และสะท้อนถึงพระอัจฉริยะภาพแห่งพระองค์ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงเขียนภาพพระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ และพระสวามีสกลกษัตริย์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจิตรกรรมสีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

ครอบครัว, ๒๕๐๗ จิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด ๖๐ x ๙๐.๕ เซนติเมตร (มีพระปรมาภิไธยย่อและชื่อตาม กอ ๔-๐๗)

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการถ่ายภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระนิพนธ์ไว้ในบทนำของหนังสือ ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งขอพระราชทานอันเชิญมาบางส่วน ดังนี้ " ข้าพเจ้าเห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงถ่ายภาพและเห็นภาพฝีพระหัตถ์ในสมุดเก็บภาพซึ่งทรงจัดทำโดยมี หมายเลขประจำภาพ ในตอนแรกทรงทำด้วยพระองค์เอง ภายหลังจึงทรงสอนให้มหาดเล็กทำถวาย ภาพในสมุดมีหลายอย่าง เช่น รูปครอบครัว ภาพลูกๆ ตั้งแต่เกิดจนโตเป็นพระยาตัวข้าพเจ้าเองมีรับสั่งว่าถ่ายภาพได้ยากมากเพราะว่า ชุกขุนอยู่ไม่เป็นสุข....."

ภาพ สามัคคี ๔ พระหัตถ์ เป็นผลงานภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ความสามัคคีในครอบครัวได้อย่างมีความหมาย ด้วยทรงถ่ายภาพพระหัตถ์ของพระราชโอรส และพระราชธิดาทั้ง ๔ พระองค์ ศาสตราจารย์ขุน เกษจารัตน์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ศิลปะภาพถ่าย) ได้บรรยายภาพสามัคคี ๔ พระหัตถ์ไว้ในหนังสือ ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวความว่า "ทูลกระหม่อม ๔ พระองค์ทรงวางพระหัตถ์ขวาเรียงเทียบขนาดกันไว้ ทรงฉายภาพพระหัตถ์ใหญ่พระหัตถ์เล็กที่ทรงวางเรียงลำดับกันไว้ เสมือนเป็นการทรงสلمانสามัคคีระหว่าง "พี่ๆ น้องๆ" พระหัตถ์ โหนเป็นของทูลกระหม่อมพระองค์ใด ขอให้ตั้งใจพิจารณา ลองทายกันดูแล้วจะทราบเอง"

นับได้ว่าเป็นความปลาบปลื้มอย่างหาที่สุดมิได้ ที่เหล่าพสกนิกรชาวไทยได้เห็นภาพสะท้อนความรักความอบอุ่นในครอบครัว ที่ทรงถ่ายทอดโดยพระองค์เอง ไม่มีชนชาติใดโชคดีเท่ากับคนไทยที่คนในทุกชนชั้นได้ชื่นชมผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์โดยพระมหากษัตริย์ อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย

เอกสารอ้างอิง
สินธุพลภัทรพิทักษ์โลก จันท, เบ็ญจ. (๒๕๖๕). ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: ศรีบุญพิงลิศศิลป์.
วิบูลย์ ตั้งเจริญ (๒๕๖๕). ศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
ถวัลย์ มงคลวิธ (๒๕๕๙). พระองค์คืออัครศิลปิน. กรุงเทพฯ: ดินอ้อ แกรมมี.
ศิลปากร, กรม. (๒๕๕๙). จิตรกรรมฝีพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

แม่.....ผู้ให้ชีวิตผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ

โดย ธาณี สุคนธชาติ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

ชาติไทย เป็นชาติที่มีศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน โดยปรากฏหลักฐานโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นงานประณีตศิลป์จำนวนมาก ที่ผ่านการคิดค้น สร้างสรรค์ประดิษฐ์ ขึ้นมา ด้วยความเพียรพยายาม ประณีต วิจิตร บรรจง และจัดว่าเป็นประณีตศิลป์ของไทย ที่มีลักษณะเฉพาะตัว ส่วนมากได้จากการเรียนรู้และความคุ้นเคยจากการทำกันภายในครอบครัว สืบต่อกันมาหลายชั่วคน การสร้างงานหัตถกรรมมักเป็นไปตามเทคนิควิธีและรูปแบบที่ถ่ายทอดโดยผู้รู้ซึ่งเป็นรูปแบบตามแบบแผนประเพณีที่มีอยู่ในแต่ละกลุ่มชนละอันให้เห็นถึงความภาคภูมิใจและภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาของบรรพบุรุษ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่ายิ่ง ที่มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์จะต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประติมากรรม ที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมต่างๆ งานหัตถกรรม จึงเป็นดังกระจกที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คนในแต่ละยุคสมัยเป็นตัวบอกเล่า ประวัติศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มชนในภูมิภาคต่างๆ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย มีความสัมพันธ์กับศิลปหัตถกรรมเพราะวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ซึ่งเมื่อวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานหัตถกรรมด้วยเช่นกัน

ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักว่าศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในแต่ละภาคของไทยนั้น ล้วนแต่มีความงามและคุณค่า ที่ถูกซ่อนอยู่ในวิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งนับวันสิ่งเหล่านี้ก็จะยิ่งสูญหายไปเรื่อยๆ จึงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในทุกสาขาและทุกภูมิภาคไปพร้อมๆ กัน โดยทรงเน้นอาชีพเสริมตามความถนัดของราษฎร และใช้ทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ จะเห็นได้ว่าการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วทุกภูมิภาคนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานคำแนะนำสนับสนุนและส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ ทุนทรัพย์ รับซื้อผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายและจัดหาตลาดรองรับ เพราะสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเชื่อมั่นในความสามารถของคนไทยว่ามีความละเอียดอ่อนและมีสายเลือดช่างอยู่ในตัว หากได้รับโอกาสในชีวิตแล้วจะพัฒนาจนเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติได้ ยามเมื่อได้เสด็จพระราชดำเนินไป ณ แห่งใด พระองค์ก็จะทรงคัดเลือกลูกหลานชาวไร่ชาวนาที่ยากจน

และไม่ได้เป็นแรงงานหลักของครอบครัวมาฝึกฝนงานศิลปาชีพ เพื่อจะได้นำความรู้กลับไปประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง ทรงจัดการฝึกให้โดยมุ่งเป็นวิทยาทานให้ประชาชนเหล่านั้นมีอาชีพติดตัวแล้วกลับไปพัฒนาถิ่นฐานบ้านเกิดของตนและทรงหวังเพียงว่าเมื่อถึงโอกาสวันหนึ่งงานศิลปหัตถกรรมเหล่านี้จะช่วยให้อาชีพราษฎรมีรายได้เลี้ยงครอบครัวได้ในแต่ละท้องถิ่นที่เสด็จพระราชดำเนินไป สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพบว่าราษฎรในชนบทต่างก็มีฝีมือทางหัตถกรรมพื้นบ้าน และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็นงานฝีมือหรืองานช่าง ทั้งการทอผ้า จักสาน งานปั้น งานแกะสลัก และงานประดิษฐ์ จึงมีพระราชดำริให้ริเริ่ม "โครงการศิลปาชีพพิเศษ" ขึ้น โดยมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรในชนบทมีอาชีพเสริมในยามว่างจากการทำไร่ไถนาเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัวอีกทางหนึ่งพระราชกรณียกิจในด้านศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านและมือช่างต่อเนื่องตลอดมา พระองค์ทรงนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์

จนถึงวันนี้ได้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาทั้งชาวไทยและชาวโลกแล้วว่างานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยมีผู้ใดสังเกตเห็นถึงความสำคัญมาก่อน แต่ ณ วันนี้ได้กลับกลายมาสิ่งที่ขีดหน้าชุดของชาวไทยเราอย่างยิ่ง และคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า โครงการศิลปาชีพนี้ อาจนับเป็นต้นธารของ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มุ่งเน้นสู่การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านในระดับรากหญ้าทั่วไต้ ดังพระราชเสาวนีย์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตอนหนึ่งว่า

"...ข้าพเจ้า อยากให้คนไทยทุกคนยึดมั่นในศาสนา รักใคร่สามัคคี ไม่ถือเอาถือเอา ข้าพเจ้าอยากเห็นชนชาวไร่ มีงานศิลปาชีพพิเศษ เป็นอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพื่ออนุรักษ์ศิลปะโบราณ อันงามวิจิตรของคนไทยไว้ให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทย งานศิลปาชีพพิเศษจะดีเด่นเพียงไรก็อยู่ที่ความขยัน ความประณีต ในการออกแบบ และมีฝีมือในการประดิษฐ์ของช่างโดยเฉพาะ..."

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมองเห็นด้วยพระอัจฉริยภาพและทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปาชีพด้วยพระวิริยะอุตสาหะทรงช่วยเหลือต่อช่องทางระหว่างชนบทกับเมือง ทรงช่วยกระจายรายได้ไปสู่ราษฎรอย่างทั่วถึง ทรงช่วย ให้คนชนบทสามารถพึ่งตนเองได้ และทรงช่วยยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ ได้เปิดอบรมศิลปาชีพแขนงต่าง ๆ ให้กับบรรดาเกษตรกรและราษฎรผู้ยากไร้ปีละ ๒ รุ่น ใช้เวลาในการฝึกอบรมรุ่นละประมาณ ๖ เดือน ทำการฝึกอบรมทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ยกเว้นวันจันทร์ที่ได้จัดไว้เป็นวันหยุด เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้หยุดพักผ่อน ๑ วัน ในแต่ละสัปดาห์ ปัจจุบันมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมประมาณรุ่นละ ๕๐๐ คน ได้เปิดการอบรมศิลปาชีพในด้านศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านและอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรทุกภูมิภาคของประเทศ รวมสิ้น ๓๐ แผนก ดังนี้คือ

๑. แผนกช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและปักจักร	๑๖. แผนกช่างปักผ้า
๒. แผนกช่างโลหะ	๑๗. แผนกช่างประดิษฐ์หัวโขน
๓. แผนกช่างทอผ้าลายต้นจอก	๑๘. แผนกโภชนาการ
๔. แผนกช่างสอดย่านลิภา	๑๙. แผนกช่างเครื่องเรือนหวาย
๕. แผนกช่างเป่าแก้ว	๒๐. แผนกช่างดอกไม้ประดิษฐ์
๖. แผนกช่างจักสานผักตบชวา	๒๑. แผนกช่างจัดกรรมประยูกต์
๗. แผนกช่างเครื่องเคลือบดินเผา	๒๒. แผนกช่างแกะสลักไม้
๘. แผนกช่างเขียนภาพลายไทย	๒๓. แผนกช่างปั้นตุ๊กตาชาววัง
๙. แผนกช่างจักสานไม้ไผ่ลายขีด	๒๔. แผนกช่างผ้าบาติก
๑๐. แผนกช่างดอกไม้ชนมมิ่ง	๒๕. แผนกช่างประติมากรรม
๑๑. แผนกช่างเครื่องเรือนไม้	๒๖. แผนกช่างขนมไทย
๑๒. แผนกช่างเครื่องหนึ่ง	๒๗. แผนกช่างบ้านทรงไทย
๑๓. แผนกช่างเครื่องยนต์	๒๘. แผนกช่างวาดภาพสีน้ำมัน
๑๔. แผนกช่างทอผ้าไหม	๒๙. แผนกช่างเจียรนัยพลอย
๑๕. แผนกช่างศิลป์ประดิษฐ์	๓๐. แผนกช่างภาพกระจกสี

เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมศิลปาชีพสำเร็จการฝึกอบรมตามหลักสูตรแล้วสนใจที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเสริมยังภูมิลำเนาของตนเอง ทางศูนย์ฯ จะให้การสนับสนุนแก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรม โดยการจำหน่ายเครื่องมือและอุปกรณ์บางอย่างในราคาถูก และให้ศิษย์เก่าเหล่านี้้นำผลิตภัณฑ์ของตนมาจำหน่ายที่ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของศิษย์เก่าที่ทางศูนย์ฯ จัดตั้งขึ้น แต่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผลิตภัณฑ์นั้นต้องมีคุณภาพสูง กล่าวได้ว่า โครงการศิลปาชีพนี้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ทรงส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพโดยอาศัยศิลปะที่ตนมีอยู่ โดยมีเป้าหมาย ๒ ประการประการแรก เพื่อการจัดปัญหาความยากจนของราษฎรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสำคัญ และประการที่ ๒ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปพื้นบ้านแต่โบราณ พลกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่ามีความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอันอบอุนจากแม่ซึ่งเป็นผู้ให้ชีวิตของผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพไทยให้ยืนยาวโดยรู้จักเห็นคุณค่าเพื่อสนองต่อภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่และเป็นสมบัติล้ำค่าให้กับลูกหลานไทยชาติให้คงอยู่สืบไป

ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

เอกสารอ้างอิง
<http://www.orc.ac.th/newart/webart/thaihandcraft01.html>
<http://www.artsolthekingdom.com/artsol%20A.html>
<http://www.ourssanet.com/content/view.php?id=77>

ขนมมงคล ในพิธีแต่งงานของไทยโบราณ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจษฎา กิจเกิดแสง

พิธีแต่งงานหรือพิธีมงคลสมรส เป็นวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทยที่สืบทอดกันมานาน จัดขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลของผู้ที่เริ่มต้นใช้ชีวิตคู่ ซึ่งพ่อแม่และญาติพี่น้องของทั้ง ๒ ฝ่าย จะมีความภาคภูมิใจและมีความสุขที่ได้จัดพิธีแต่งงานให้กับบุตรหลาน ดังนั้นข้าวของเครื่องใช้ในพิธีแต่งงานนี้ จึงล้วนแต่เป็นของที่ได้รับการเลือกสรรมาเป็นอย่างดี เพื่อความเป็นสิริมงคลของการเริ่มต้นชีวิตการแต่งงาน และสร้างครอบครัวที่ยั่งยืน

ขนมที่นำมาเลี้ยงแขกในงานแต่งงานของไทยแต่ดั้งเดิมนั้น ล้วนเป็นขนมที่มีความหมายเป็น สิริมงคล ต่อการเริ่มต้นชีวิตคู่ ซึ่งพระยาอนุมาทรราชชน ได้กล่าวไว้ว่าแต่เดิมนั้นขนมไทยในงานแต่งงานที่ขาดไม่ได้ มี ๘ อย่าง ได้แก่ ขนมกง ขนมทองเอก ขนมชะมด ขนมสามเกลอ ขนมโพรงแสม ขนมรังนก ขนมพระพาย และขนมละมุด ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ว่า แม้ในสมัยท่านยังไม่ค่อยได้เห็น และรับประทานขนมดังกล่าวด้วยเพราะมีขนมอย่างอื่นที่หาง่ายสะดวกต่อการบริโภคเข้ามาแทนที่ ดังนั้น ยิ่งในสมัยปัจจุบันจึงยากที่จะได้เห็น และได้ลิ้มลองขนมมงคลในงานแต่งงานของไทยนี้

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยงานวัฒนธรรม ร่วมกับสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ จึงได้จัดทำสารคดีเรื่องขนมมงคลในพิธีแต่งงานของไทยโบราณขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ขนม ที่ใช้ในงานแต่งงานของไทยแต่ดั้งเดิม อีกทั้งเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จักและร่วมสืบสานภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย

ขนมมงคลในพิธีแต่งงานของไทยทั้ง ๘ อย่าง ล้วนมีความหมายที่เป็นสิริมงคล ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ซึ่งความหมายของขนมแต่ละชนิด มีดังนี้

- ขนมกง** หมายถึง ความเป็นปึกแผ่นที่มั่นคง มีความรักกลมเกลียว ที่หมุนชีวิตคู่ไปด้วยกันเปรียบเสมือนกงล้อของเกวียน
- ขนมทองเอก** หมายถึง ครอบครัวที่มีความเป็นหนึ่งเดียว ความเป็นเลิศในทุกสิ่งทุกอย่าง
- ขนมชะมด** หมายถึง ความเพื่องฟูรักใคร่ ประองตองกันดี ไม่แตกแยกมีผู้คอยช่วยเหลืออุปถัมภ์ค้ำจุน
- ขนมสามเกลอ** เป็นขนมเสี่ยงทายในพิธีแต่งงาน จะมีลักษณะเป็นลูกกลม ๆ ติดกัน เป็น ๓ ลูก หากขนมติดกัน ๓ ลูก หมายถึง คู่บ่าวสาวจะอยู่กันยืนยาว หากหลุดไป ๑ ลูก แสดงว่ามีบุตรยาก หากแตกกันทั้ง ๓ ลูก แสดงว่า คู่บ่าวสาวนี้ จะอยู่กันไม่ฮึด
- ขนมโพรงแสม** หมายถึง ความหนักแน่นที่มั่นคง มีเสาหลักของชีวิต
- ขนมรังนก** หมายถึง ความมีหลักแหล่งที่ปักพียง
- ขนมพระพาย** หมายถึง ความเย็นชุ่มฉ่ำ ไม่มีความเดือดร้อน
- ขนมละมุด** หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์

ขนมไทยเป็นวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่สืบทอดมาช้านาน คู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทย ซึ่งปัจจุบันถูกแทนที่ด้วยขนมขบเคี้ยว จึงเป็นที่น่าเสียดายว่าขนมไทยจะเลือนลางหายไป โดยเฉพาะ ขนมมงคลในพิธีแต่งงานของไทยโบราณ ที่บรรพบุรุษของเราได้ใช้ภูมิปัญญา เพื่อการสร้างขวัญและ กำลังใจให้กับผู้ที่ จะเริ่มต้นชีวิตคู่ แต่คนไทยกลับไม่เห็นคุณค่า ในด้านความหมาย ที่เป็นสิริมงคลจึงไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครตระหนักถึงความสำคัญของการสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามนี้ จึงได้มีหลักสูตรวิชาอาหารและขนมไทย อาหารไทยโบราณ ที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด ชมสุข

สอนถึงการทำขนมมงคลในพิธีแต่งงานของไทยโบราณและจัดทำ วิดีทัศน์เผยแพร่ ถึงขั้นตอนวิธีการทำขนมมงคลทั้ง ๘ อย่าง ด้วยความ มุ่งมั่น ที่จะอนุรักษ์มรดกทางปัญญา อันล้ำค่า ของบรรพบุรุษ ให้อยู่คู่กับชาวไทยตลอดไป

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าไทย

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบลศรี อุบลสวัสดิ์

.... เสื้อผ้าเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์มีความสำคัญ ของเสื้อผ้านอกจากเพื่อสวมใส่แล้วเสื้อผ้า ยังบ่งบอกถึงความงาม รสนิยมบุคลิกภาพ ของผู้สวมใส่ และแสดงถึงวัฒนธรรมของ ชนชาตินั้นๆความต้องการทางด้านเสื้อผ้า ไม่มีขอบเขตสิ้นสุด เสื้อผ้าที่มีคุณภาพ และ เหมาะสมเป็นสิ่งที่มีผู้บริโภคต้องการ อยู่เสมอ มีการวิจัย พบว่าสินค้า หัตถกรรมไทย ประเภท ผ้าฝ้าย ผ้าไหม เสื้อผ้าสำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ส่วนเป็นที่ยอมรับและ เป็นที่ต้องการของชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ เพราะสินค้าหัตถกรรมไทยมีคุณค่าทางด้าน ความสวยงามและมีความเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยเด่นชัดแต่ก็มีอีกหลายปัจจัย ที่เป็นปัญหา เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ตัดเย็บ จากผ้าไทย ผู้บริโภคมีความต้องการมาก เพราะสะดวก รวดเร็วซื้อแล้วสวมใส่ได้ทันที แต่เสื้อผ้าสำเร็จรูปก็มีปัญหาหากขาดการ ตัดใจซื้อซึ่งการผลิตเสื้อผ้าเพื่อจำหน่าย ผู้ผลิตควรคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการ ตัดใจซื้อของผู้บริโภคหรือลูกค้า ดังนี้

๑. ลักษณะผู้บริโภค ได้แก่ อายุ เพศ รายได้ และ การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญ ต่อการตัดสินใจซื้อ เช่นคนในวัยหนุ่มสาว ชอบเสื้อผ้าบอย เพราะอยู่ในวัยรักสวยรักงาม ชอบแต่งตัวชอบซื้อเสื้อผ้าตามแฟชั่น ส่วน วัยผู้ใหญ่ซื้อเสื้อผ้าน้อยลง การเลือกซื้อ เสื้อผ้าจะเน้นที่ความประหยัด ความคงทน เรียบง่าย เหมาะกับวัย

๒. ลักษณะผลิตภัณฑ์ การเลือกซื้อ เสื้อผ้าสำเร็จรูป สิ่งที่ถูกค่าต้องการ คือ คุณภาพของเนื้อผ้า แบบและสี การตัดเย็บ ความเหมาะสมหรือความพอดีในการสวมใส่ ปัจจัยเรื่องลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการ ตัดใจซื้อคือเป็นอย่างไรยังลักษณะของผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าที่ดี มีดังนี้

๒.๑ เนื้อผ้า ควรเหมาะสมกับ แบบของเสื้อผ้าจากผลงานการวิจัย ของ กมลวรรณ นกแก้ว (๒๕๓๕, บทคัดย่อ) เรื่อง ปัจจัยที่มี ผลต่อการตัดสินใจซื้อ เสื้อผ้าสำเร็จรูปและซื้อบริการเสื้อผ้าสั่งตัด ของข้าราชการสตรี ในเขตจังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริโภคนิยมคุณภาพ เนื้อผ้าที่ ทนทาน เนื้อแน่น สวมใส่สบายซักรีดดูแล ง่าย ความนิยมเนื้อผ้าเรียงตามลำดับ คือ ผ้าใยธรรมชาติ ผ้าใยสังเคราะห์ ผ้าใยผสม เนื่องจากผ้าใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ป่าน ลินิน มีคุณสมบัติระบายความร้อนได้ดี สวมใส่สบาย เหมาะสำหรับเมืองร้อน ผ้าทอมีเนื้อห่อถัก เช่น ผ้าฝ้ายที่ทอเป็น ตาสี่เหลี่ยม เนื้อไม่แน่น ราคาไม่แพง เหมาะ กับการตัดเย็บเป็นเสื้อลำลองใส่สบายๆสำหรับ กลุ่มสตรีแม่บ้านหรือตัดเป็นแบบเสื้อกางเกง นำรักๆ สำหรับวัยรุ่น ผ้าไหมเนื้อแน่น เหมาะกับการตัดเย็บเป็นชุดทำงานสุภาพสตรี เป็นต้น

๒.๒ สีและลวดลายผ้า เป็นส่วน ประกอบสำคัญที่ทำให้เสื้อผ้าสวยงาม สีสันนิยมเรียงตามลำดับ คือ ประเภทสีอ่อน สีสว่าง สดใส สีเข้ม ทึบและมืด เนื่องจาก สีอ่อน สีสว่างสดใส สะท้อนแสงอาทิตย์ ได้ดี ให้ความรู้สึกเย็นสบายกว่าสีเข้ม สี และลวดลายผ้า ควรเหมาะสมกับวัยและ โอกาส ผ้าไหมหรือผ้าฝ้ายที่มีลวดลาย และลวดลายแบบดั้งเดิมจะเป็นที่นิยมของผู้บริโภคกลุ่มอนุรักษ์ แต่ไม่เป็นที่นิยมของคน ส่วนมากควรมีการออกแบบสีและลวดลาย รูปแบบอื่นๆด้วยเพื่อให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อ ตามความต้องการ เช่น สีเรียบๆ ลวดลาย สุกภาพเหมาะกับ ผู้ใหญ่ วัยทำงาน เป็นต้น

๒.๓ แบบเสื้อ ควรเหมาะสมกับรูปร่าง และ บุคลิกความนิยมแบบเสื้อเรียงตาม ลำดับ คือ แบบเรียบง่าย ใช้งานได้หลาย โอกาสแบบแปลกใหม่ตามสมัยนิยมและแบบ หูหระ

๒.๔ การตัดเย็บ มีความนิยมเรียงตาม ลำดับ คือฝีมือการตัดเย็บเรียบร้อยประณีต รูปทรงสวยงามตะเข็บและเครื่องเกาะเกี่ยว ทนทาน

๒.๕ ความเหมาะสมในการสวมใส่ มี ความนิยมเรียงตามลำดับ คือ ได้ขนาด เหมาะสมกับรูปร่างมีการลองตัวเพื่อทดสอบ ความพอดี และไม่มีปัญหาในการแก้ไข เสื้อที่ ผลิตเพื่อจำหน่ายโดยทั่วไปจะตัด ๔ ขนาด คือ S M L XL

๒.๖ ราคา ต้องมีความเหมาะสมกับ คุณภาพผลงาน ควรเป็นราคาที่ไม่แพงนัก ๓. ลักษณะการจำหน่าย และบริการ ได้แก่ ๓.๑ การกำหนดราคา ต้องเป็นราคา ที่ ลูกค้ายอมรับได้ ผู้ผลิตควรผลิตเสื้อผ้าให้มี หลายรูปแบบหลายระดับราคา เช่นแบบเสื้อที่ เรียบๆขั้นตอนการผลิตไม่ยุ่งยากราคาถูก และแบบแปลกใหม่ หูหระ ราคาแพง เป็นต้น

๓.๒ การส่งเสริมการขาย ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การจัดตกแต่งตู้โชว์ หน้าร้านมีหุ่นโชว์เสื้อผ้าทำให้เห็นแบบเสื้อ และฝีมือการตัดเย็บเป็นการส่งเสริมการ จำหน่ายที่ดึงดูดใจลูกค้าได้มากที่สุด การลดราคาลินค้าและค่าบริการเป็นช่วงๆ การแถมสินค้าหรือจัดรายการนาที่ ท่อง การออกร้าน ณ งานแสดงสินค้า ต่างๆ ตลอดจนการโฆษณาผ่านสื่อ อินเทอร์เน็ต นิตยสาร โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ก็เป็นการส่งเสริมการ จำหน่ายที่ช่วยเพิ่มยอดขายสินค้ามากขึ้นได้

๔. สถานที่จำหน่ายและบริการ ควร เลือกทำเลที่ตั้งของสถานที่จำหน่ายให้ เหมาะสมมีที่จอดรถมีการจัดตกแต่งร้านค้า ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดใจและสนใจให้ ซื้อจัดวาง สินค้าให้นำดูลูกค้าเดินชม สินค้าได้สะดวก สถานที่ที่ลูกค้านิยมซื้อ เสื้อผ้ามากที่สุด คือ ห้างสรรพสินค้า รองลงมา คือ ร้านขายเสื้อผ้าโดยเฉพาะ งานแสดง สินค้าและตามแผงลอยตลาดนัด

๕. การต้อนรับและบริการลูกค้า ลักษณะของพนักงานขายหรือผู้ต้อนรับที่ดี คือ ให้การต้อนรับ และบริการลูกค้าอย่าง ดีที่สุด ได้แก่ พุดจาสุภาพ อุปนิสัยดี เฉลียวฉลาด มีรอยยิ้ม เป็นมิตรเป็นกัน เองกับลูกค้า ให้บริการรวดเร็วตรงเวลา บริการส่งถึงที่สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการ ตัดใจซื้อเป็นอย่างมากเพราะลูกค้าจะ คำนึงถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจาก สินค้ามากที่สุด

จะเห็นได้ว่าส่วนประกอบต่างๆดังกล่าว เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ผลิตภัณฑ์เสื้อ ผ้ามีคุณภาพและเหมาะสมเป็นปัจจัยที่มีผล ต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจึงเป็นการแปรูปสิ่งทอ ที่สร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิต ได้เป็นอย่างดีและให้ความคุ้มค่าตามความต้องการ ของผู้บริโภคเรียกว่า "ให้ประโยชน์ทั้งผู้ ให้และผู้รับบริการ"

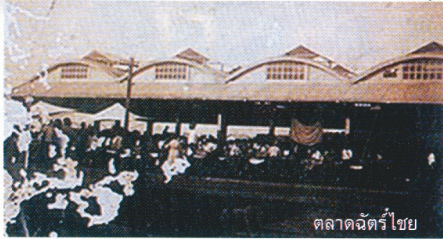
เอกสารอ้างอิง : กมลวรรณ นกแก้ว, ๒๕๓๕, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูป และบริการเสื้อผ้าสั่งตัด ของข้าราชการสตรีในเขตจังหวัดสงขลา, เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, สาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๓๕, การออกแบบและตัดเย็บแบบเสื้อผ้าไหมคุณภาพดี กลุ่มสตรีทอผ้าไหมและสวมหมวกพื้นเมือง, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ๒๕๓๕, ใครงานพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองจากจังหวัดปัตตานี, ใครงานพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองจากจังหวัดปัตตานี, ใครงานพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองจากจังหวัดปัตตานี, ใครงานพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองจากจังหวัดปัตตานี.

เรื่องเล่า - แลหลัง

"เที่ยวเมืองไทย สุขใจได้ประโยชน์"

โดย ป้าน้อย

ตลาดฉัตรไชย

จากพิษเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์อันเกิดจากปัญหาการปล่อยสินเชื่อซับไพรม์ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ผ่านมา ปัญหาดังกล่าวได้ลุกลามและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทย ซึ่งมีรายได้หลักทางหนึ่งจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่เมื่อเกิดวิกฤตดังกล่าวทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศลดลงอย่างน่าใจหาย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงพยายามรณรงค์ให้คนไทยช่วยประเทศด้วยการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ และหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม รวมถึงศิลปวัฒนธรรมที่น่าสนใจไม่แพ้ต่างประเทศ และเป็นการทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนอยู่ภายในประเทศเราเอง กระจายรายได้ให้คนไทยยังคงมีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ป้าน้อยเกิดความสนใจในการที่จะช่วยชาติ ด้วยการพยายามชักชวนนักศึกษาและสมาชิกในครอบครัวสนใจไปท่องเที่ยวในประเทศไทยเรา พอดีสบโอกาสในช่วงวันหยุดของวันอาสาฬหบูชาในวันเข้าพรรษาและเป็นวันหยุดยาวถึง ๕ วัน ครอบครัวเราจึงเดินทางไปทำบุญและพักผ่อนที่หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในสมัยก่อนประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ตอนป้าน้อยรับราชการใหม่ ๆ พวกเรา (เพื่อนครูด้วยกัน) จะพากันมาตากอากาศที่ นีปละครั้ง (ในสมัยนั้นสถานที่นี้ได้รับคำเรียกขาน "หัวหินถิ่นผู้ดี" แต่ที่พวกเราพากันมาที่นี่ไม่ใช่เพราะอยากจะเป็นผู้ดี หรอกนะคะ แต่เพราะมีอาจารย์ผู้ใหญ่ท่านหนึ่งมีญาติที่งานที่การรถไฟแห่งประเทศไทย สามารถใช้สิทธิ์ เพื่อเข้าพักที่บังกะโล (บ้านพักตากอากาศ) ของการรถไฟแห่งประเทศไทย ในราคาของสมาชิก โดยพวกเราจะได้เดินทางหลังจากเลิกงานตอนเย็นวันศุกร์ โดยรถไฟจากสถานีหัวลำโพง เวลาประมาณหกโมงเย็น พวกเราได้รับประทานอาหารเย็นที่เตรียมกันมา เป็นข้าวหม้อ แกงหม้อ

ไม่ต้องพึ่งบริการอาหารของการรถไฟเพราะรสชาติไม่เป็นที่ถูกปาก เราได้รับประทานกันอย่างมีความสุข จนผู้โดยสารอื่น ๆ ก็ยังได้ร่วมวงกับพวกเรา ซึ่งมีจำนวนเกือบสี่สิบคน ภายในโบกี้จึงมีพวกเราเป็นส่วนใหญ่ กว่าเจ็ดสถานีหัวหินก็เป็นเวลาประมาณเกือบสามทุ่มพวกเราจะพักกันที่บังกะโลของการรถไฟฯ ซึ่งอยู่ห่างจากสถานีไม่มาก บางคนก็เดินมาที่พักคนที่มียานพาหนะก็ขึ้นรถสามล้อถีบไป (ตอนนั้นยังไม่มีรถสองแถว) บังกะโลที่เราพัก ตัวบ้านเป็นไม้ปลูกอยู่บริเวณริมหาดเรียงรายไปโดยแบ่งเป็นสองแถวมีถนนเล็ก ๆ กั้นกลาง พวกเราจะจองบริเวณริมหาด ๓ - ๔ หลัง แต่ละหลังมี ๓ ห้องนอน มีห้องน้ำต่างหากด้านหลังจะมีครัวไว้ให้ปรุงอาหารด้วย บรรยากาศบริเวณบังกะโล เป็นบรรยากาศริมทะเลที่สดชื่นตอนกลางคืน เรานอนฟังเสียงคลื่นจนหลับหลับสนิท เพราะในยุคนั้นไม่มีแอร์คอนดิชัน ซึ่งก็เป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้วกับการมาตากอากาศก็ควรรับอากาศบริสุทธิ์จากธรรมชาติ ไม่ใช่มาอยู่ในห้องสี่เหลี่ยมที่มีความเย็นจากเครื่องปรับอากาศอย่างในปัจจุบัน

วัดห้วยมงคล

หลังจากที่พวกป้าน้อยเดินทางสู่อาณาเขตของหัวหินแล้วก็พากันเข้าที่พักที่หลาน ๆ ได้จองล่วงหน้ามาแล้ว ซึ่งก็เป็นโรงแรมระดับ ๔ ดาว ราคาก็ไม่แพงมากนัก พอดีเย็นก็ชวนหลาน ๆ ไปรำลึกถึงความหลังโดยให้เขาพาไปแถวสถานีรถไฟ ซึ่งเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเดินเป็นสง่าเหมือนเมื่อก่อนบังกะโลที่เคยมาพักหายไปหมดแล้ว มีดีกราม ห้างร้านขึ้นมาแทนที่ แต่วัดที่อยู่ใกล้ ๆ ยังอยู่ พวกเราได้มีโอกาสทำบุญและเวียนเทียนในวันอาสาฬหบูชาเมื่อออกจากวัด เราได้มีโอกาสไปเดินดูของที่ระลึกที่ถนนคนเดินยามค่ำคืน ซึ่งสมัยนั้นยังไม่มีให้เห็นร้านอาหารสำหรับคนกลางคืนอยู่ริมถนนเต็มไปหมด นักท่องเที่ยวทั้งที่เป็นคนไทยและชาวต่างชาติ นั่งดื่มกินกันอย่างมีความสุข ภาพที่ป่าเห็นทำให้อดเปรียบเทียบกับไม่ได้ว่าในสมัยก่อนหัวหินเป็นแหล่งตากอากาศของบรรดาพวกไฮโซหรือเรียกว่า "ผู้ดี" บรรยากาศจึงสงบเงียบน่ามาพักผ่อนจริง ๆ ต่างกับเดี๋ยวนี้ ป้าดูว่ามันพลุกพล่านไปหมด ยิ่งตกตึกยิ่งแจจแจ ไม่เงียบสงบเหมือนเมื่อก่อนอ้อ! ยังมีสถานที่อีกแห่งหนึ่ง คือตลาดฉัตรไชย ที่ตอนนั้นยังคงอยู่แต่รู้สึกจะร่อย ๆ ลงไป สินค้าในตลาดก็ยังคงเป็นของสด และปลาเค็ม กุ้งแห้ง ปลาหมึกแห้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านขายข้าวเหนียวมะม่วงเจ้าอร่อยหน้าตลาด (ป้าจำชื่อร้านไม่ได้แล้ว) สมัยนั้นใครมาเที่ยวหัวหินแล้วไม่ได้ชิมข้าวเหนียวมะม่วงเจ้านี้ถือว่ามาไม่ถึงหัวหินเชียวละ อีกเจ้าหนึ่งก็คือร้านขายจิ๊กตั้งอยู่กลางตลาด ตอนเช้าตรู่จะมีลูกค้ามาซื้อควักรับประทานจิ๊กซึ่งป้าจำได้คลับคล้ายคลับคลาว่า ชื่อจิ๊กแม่ศรี ถ้าไปสายหน่อยไม่มีทางได้รับประทานเพราะหมดเสียก่อน ป้าน้อยไม่เคยรับประทานจิ๊กใส่ปากเองได้ตัวเล็กมาก่อน เพิ่งมาเจอที่ร้านแม่ศรีที่หัวหินนี่เอง อร่อยมาก แต่เดี๋ยวนี้ป้าไปถามหา ก็ทราบว่ามีร้านจิ๊กนี้อยู่แล้ว

นอกจากการทำบุญและเล่นน้ำทะเลแล้วพวกเรายังได้มีโอกาสได้ไปสักการะหลวงพ่อทวดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยที่วัดห้วยมงคล พอพวกเราเข้าไปถึงบริเวณหน้าวัดก็เห็นรูปปั้นหลวงพ่อทวด ในท่านั่งลักษณะใบหน้าอมยิ้มดูมีความเมตตา น่าเลื่อมใส อยู่บนแท่นที่ยกสูงชันจากพื้น พวกเราเข้าไปกราบสักการะพร้อมถ่ายรูปร่วมที่ระลึกและร่วมบริจาคเงินถวายสังฆทาน (สะสมบุญไว้หนอย) จากนั้นยังได้เดินชมภาพเขียนบนผนังบริเวณระเบียงคดอันเป็นศิลปะการเขียนรูปแบบไทยที่นับวันจะหายไป ถ้าผู้เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญ ป้าน้อยว่า ศิลปะแขนงนี้จะหายไปไม่ช้า การสนับสนุนให้คนไทยได้มีความรู้และทักษะในศาสตร์ลักษณะนี้ จึงถือเป็นภารกิจที่จะต้องให้ความสำคัญเหมือนกับศิลปะอีกหลาย ๆ แขนง

ตอนขากลับป้ายังแวะซื้อของฝากที่เพชรบุรี ซึ่งจังหวัดนี้ก็มีของฝากที่ขึ้นชื่อหลายชนิด ส่วนใหญ่เป็นขนมหวาน และน้ำตาลโตนด เพราะที่เพชรบุรีมีต้นตาลอยู่มากมายขับรถไปสองข้างทางจะเห็นทุ่งนาและต้นตาลเต็มไปหมด จึงได้ซื้อข้าวเป็น เมืองน้ำตาลโตนดสมัยก่อนขนมที่มีชื่อและมีรสอร่อยที่สุดคือ ขนมหม้อแกง ขนมอื่น ๆ เช่น ขนมลิ่มป็นินี่ ขนมอาลัว ขนมโสมนัส (ป้าชอบรับประทานกับน้ำชาเพราะเป็นขนมไทยที่คล้ายกับขนมคุกกี้กาแฟ แต่มีน้ำหนึบเบาและไปรังกอบหอม) ก็อร่อยไม่น้อยเลยทีเดียว สำหรับราคาในสมัยนั้น ขนมหม้อแกงราคาประมาณ ๕ บาท ขนาดของถาดก็ใหญ่กว่าปัจจุบัน วัสดุที่ใช้ก็มีคุณภาพ ขนมจะนุ่ม หวานมันจริงๆ ไม่กระด้างเหมือนเดี๋ยวนี้ ในส่วนของน้ำตาลก็ยังคงคุณภาพ แต่ราคาสูงมาก สมัยนั้นราคากิโลกรัมละ ๘ - ๑๐ บาท เดี่ยวนี้กิโลกรัมละเกือบ ๔๐ บาทแล้ว

อย่างไรก็ตามที่เราได้มีโอกาสได้ไปท่องเที่ยวก็เป็นการเพิ่มความรู้อะไรสักอย่างใหม่ ๆ ให้แก่ชีวิต เพราะความรู้อย่างใดก็ตาม ไม่ใช่ได้อยู่ในตำรา หรือหนังสือเท่านั้น การได้ออกไปสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นประสบการณ์ตรงที่จะให้ความรู้ที่ชัดเจนและประทับใจเราไปตลอดชีวิต โดยเฉพาะในขณะนี้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ พวกเราซึ่งเป็นส่วนหนึ่งต้องช่วยกันทำให้เกิดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ จะด้วยการจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่จำเป็นบ้างไม่ใช่เก็บเงินไว้อย่างเดียว ใช้บ้างแต่ก็ใช้อย่างมีสติ มีเวลาและโอกาสก็ออกไปท่องเที่ยวบ้าง เป็นการกระจายรายได้ให้แก่ผู้อื่น จะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศอยู่รอดได้ ทางหนึ่ง

ตอน ๒ ท้องเข้าง (พระนครคีรี)

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เอี่ยมท่าอั้ง

"เขาสมณ (สะ-หมน) หรือ เขามโหศวรรย์" ขึ้นต้นคำนี้บางท่านไม่รู้จักครับ แต่ถ้าบอกว่าเข้าง หรือพระนครคีรี ทุกท่านคงจะรู้จักเป็นอย่างดี ในฉบับนี้ผมจะพาผู้อ่านทุกท่านท่องเข้าง จังหวัดเพชรบุรี แต่เราจะเดินขึ้นนะครับไม่ขึ้นรถไฟฟ้า (แบบว่าไม่ใคร่สะดวกของการขึ้นเขาคครับ)

เข้างเพชรบุรีก่อนจะพาทุกท่านชื่นชมความงามของเข้าง เรามาชมนบริเวณโดยรอบกันก่อนนะครับ เพราะว่าโดยรอบเข้าง ยังมีสถานที่ที่น่าสนใจหลายอย่าง โดยเฉพาะที่หน้าเข้างสมัย คุณแม่ผมยังเด็ก คุณแม่บอกว่างานสงกรานต์หน้าเข้างสนุกมาก คุณยายผมก็ไปขายผัดไท คุณป้าขายข้าวแกง ส่วนคุณแม่เป็นคนคอยส่งข้าวส่งน้ำให้ คนเยอะมากครับเพราะสมัยก่อนไม่มีงานอะไรที่เยอะมากนัก แต่มายุคปัจจุบันงานก็เยอะที่เหี่ยวก็มากมาย คนเลยไม่ค่อยมาเที่ยวเข้าง เมื่อตอนที่ผมยังเด็กๆ ที่บริเวณหน้าเข้างมีโรงช้าง มีช้างจริงๆด้วยนะครับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เคยเสด็จมาสมโภชช้างเผือกที่โรงช้างนี้ด้วย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จำนวน ๓ เชือก และยังได้สร้างเหรียญที่ระลึกเอาไว้ด้วย ซึ่งปัจจุบันเหรียญนี้หายากแล้ว ลักษณะเหรียญด้านหน้าเป็นพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ด้านหลังเป็นรูปช้างเผือกซ้อนกัน ๓ เชือก (ลองหาเก็บไว้ นะครับ

เป็นเหรียญมีคุณค่ามาก) แต่ปัจจุบันนี้โรงช้างไม่มีให้เราเห็น ทางเทศบาลเมืองเพชรบุรีเขาปรับเป็นสนามฟุตบอลไปแล้ว (เสียตายนาคครับ) จะมีก็แต่คนรุ่นเก่า ๆ เท่านั้นที่พอรู้จักและทราบว่าจะจังหวัดเพชรบุรี เราเคยมีโรงช้างและมีช้างเผือกอยู่หน้าเข้าง ด้านข้างเข้างยังมีวัดที่มีความสำคัญอยู่อีก ๒ วัดที่ต้องเล่าสู่กันฟัง เพราะถ้าไม่เขียนเล่าในครั้งนี่ไม่ทราบว่าจะหาโอกาสไหนได้เขียนเล่าอีก

วัดแรกคือวัดสระบัว วัดนี้ถ้าใครไปเที่ยวชมแนะนำให้ไปดู พระอุโบสถขนาดเล็กหลังคาซ้อน ๒ ชั้นเป็นศิลปะสมัยอยุธยา ตอนปลาย ที่บอกว่าเป็นศิลปะสมัยอยุธยา เราสามารถดูได้จากลักษณะพระอุโบสถจะแอ่นคล้ายท้องเรือสำเภา มีศิลปกรรมที่ทรงคุณค่า คือ ปูนปั้นฐานเสมารอบโบสถ์ ลักษณะทำเป็นฐานเสมาซ้อนกัน ๒ ชั้น ฐานเป็นรูปยักษ์แบก ครุฑแบก และลึงแบก เป็นศิลปะปูนปั้นสมัยอยุธยาที่จัดวางตามมากแห่งหนึ่งที่ยังคงเหลืออยู่

ถัดไปอีกวัดหนึ่งเป็นวัดพระพุทธไสยาสน์ (วัดพระนอน) ซึ่งภายในพระอุโบสถ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในสี่ของพระพุทธรูปไสยาสน์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีความยาวถึง ๔๓ เมตร ก่ออิฐถือปูนลงรักปิดทอง เป็นพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะงดงามยิ่ง เชื่อกันว่าสร้างด้วยฝีมือสกุลช่างในสมัยอยุธยา หมอนหนุนของพระพุทธรูปไสยาสน์องค์นี้มีลักษณะเป็นทรงกลม เดิมพระพุทธรูปไสยาสน์ประดิษฐานอยู่กลางแจ้ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯให้สร้างหลังคาคลุมไว้ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการซ่อมหลังคาใหม่ และสร้างผนังล้อมรอบองค์เป็นวิหารพระพุทธรูปไสยาสน์

ผมยังไม่ได้พาท่านผู้อ่านขึ้นเขาคครับ มัวแต่ไม่อยู่ เราขึ้นเข้างวันนี้สิ่งแรกที่พบคือเหล่าลิงแสมที่คู่กับเข้างมานานมากและตอนนี้เท่าที่ดูจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นด้วย แล้วก็เห็นชนสมเป็นลิงจิ้งจก ๆ ขึ้นเขาไปประมาณร้อยเมตรเราจะพบ

และสิ่งปลูกสร้างแต่ละสิ่งล้วนสวยงามน่าเที่ยวชมเป็นอย่างยิ่ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๑๒ บนเข้างตามมุมต่าง ๆ จะมี ป้อมปืนใหญ่สมัยเด็ก ๆ เวลาขึ้นเข้างจะต้องไปยืนที่ป้อมครับ เพราะจะเห็นทิวทัศน์ของเมืองเพชรบุรีในมุมนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นมุมที่แปลกตา สวยงามที่เดียวที่สำคัญเลยเห็นมาก ทางเดินขึ้นเข้างจริง ๆ แล้วมีหลายทางครับ ด้านหลังเขาสามารถนำรถขึ้นไปได้สมัยเรียนที่โรงเรียนพรหมานุสรณ์ อาจารย์มักจะให้ขึ้นไปพัฒนาทางเดินนี้ประจำ แต่ไม่ทราบว่าคุณนี่ยังมีการขึ้นไปพัฒนาหรือไม่ อีกทางคือด้านหน้าที่เราขึ้นกันประจำ ส่วนอีกทางหนึ่งคือขึ้นรถรางไฟฟ้าและเส้นทางลับสุดยอดอยู่ที่หลังพระอุโบสถวัดพระนอนแต่ขึ้นยากเพราะต้องปีนปายเล็กน้อย ด้านบนยอดเขาประกอบไปด้วยพระที่นั่ง หลายองค์ ซึ่งในฉบับต่อไปผมจะแนะนำอย่างละเอียดเลย

ในฉบับนี้ขอบอกแค่ว่ามีพระที่นั่ง อะโรอยู่บ้าง ซึ่งบนยอดเขาประกอบไปด้วย พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ พระที่นั่งปราโมทย์มโหศวรรย์ พระที่นั่งเวียงตีชีพรปราสาท พระที่นั่งราชธรรมสภา หอชัชวาลวิชัยชัย (กระโจมแก้ว) พระธาตุจอมเพชร วัดพระแก้วหรือวัดพระแก้วน้อย เจดีย์แดง

สุดท้ายขอให้ทุกคนคิดดี ทำดีนะคร้าไปเที่ยวเข้างใครเขาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าเราคิดว่าสิ่งที่เราทำไปนั้นเต็มที่แล้ว ดีแล้ว แต่ไม่ได้ตั้งใจกลับมาก็อายเสียใจเพราะเราทำได้เต็มที่แล้ว

เสน่ห์ปีกสีบวิถีไทย

โดย อาจารย์มณฑล ดำน้อย

มารู้จักกับนกกรงหัวจุก

นกกรงหัวจุก มีชื่อเรียกเป็นทางการว่า "นกปรอดหัวโขนเคราแดง" หรือ "นกพิชหลิว" มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Pycnonotus jocosus เป็นสัตว์คุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๑๗ ให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้

นกกรงหัวจุกมีถิ่นอาศัยอยู่ในแถบประเทศที่มีอากาศร้อนชื้น และกระจายพันธุ์อยู่ทางตอนใต้ของทวีปเอเชีย โดยพบได้ตั้งแต่ประเทศอินเดีย บังคลาเทศ พม่า ลาว กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย เนื่องด้วยนกชนิดนี้เป็นนกที่มีรูปร่างท่าทางปราดเปรียว สีลาลิ้นที่สวยงามและเสียงร้องไพเราะ จึงเป็นที่นิยมเลี้ยงของกลุ่มคนในแต่ละท้องถิ่น

ถิ่นอาศัยของนกกรงหัวจุกในประเทศไทยจะพบอาศัยอยู่ตามชายป่าโปร่ง ป่าละเมาะ พื้นที่เกษตรกรรม สวนยางพารา สวนกาแฟ และสวนไม้ผลหมู่บ้านในชนบท

ลักษณะทั่วไปของนกกรงหัวจุกคือแก้มและคอจนถึงหน้าอกจะมีสีขาว มีสีแดงเป็นเส้นอยู่ข้างหลังถึงหน้าอก เหมือนเป็นเส้นแบ่งขนสีขาวกับสีดำที่มีอยู่ทั่วทั้งตัวของนก ขนส่วนหัวจะรวมกันเป็นเหมือนจุกตั้งอยู่บนหัวสูงขึ้นไปเหมือนหัวโขน ใต้ท้องมีขนสีขาว โคนหางด้านล่างสีแดง ปลายขอบหางสีขาว และขาสีดำ

นกกรงหัวจุกตัวผู้จะมีลักษณะของส่วนหัวใหญ่ หน้าใหญ่ ขนคอขาวฟู ฐานจุกใหญ่ ปลายจุกโค้งไปด้านหน้าเล็กน้อย ดวงตาสีใส หมีกตาจะยาวกว่าตัวเมีย บางตัวปลายหมีกเกือบชิดกัน บัวแดงใต้โคนหางใหญ่สีสดชัดเจน ข้อสังเกตคือ ขนหัวปีกทั้งสองข้างมีสีแดงนิตหน้อยซึ่งตัวเมียไม่มี บริเวณขนหน้าอกหน้าท้องจะมีขนอ่อนคลุมทั่วไป นกตัวผู้ขณะที่ยืนร้องจะเหยียดขาจนสุดข้อเท้า ปลายหางสอดใต้คอน สีลาทำแตงตามาร้องเป็นเพลงยาว ๆ มีจังหวะที่ ๕-๗ ค่ำ

นกกรงหัวจุกตัวเมียจะมีลักษณะของส่วนหัวเล็ก หน้าเล็ก ขนคอเรียบ ๆ ฐานจุกเล็ก ปลายจุกโค้งไปด้านหลังหรือชี้ตรง หมีกตาไม่มาก บัวแดงใต้โคนหางเล็ก เรียบ สีลาการร้องไม่คึกคัก เพลงไม่ยาว มีจังหวะร้อง ๑-๓ ค่ำ

วิถีชาวบ้านกับนกกรงหัวจุก

"นกกรงหัวจุก" เป็นคำที่นิยมเรียกกันในแถบภาคใต้ที่นิยมเอานกชนิดนี้มาเลี้ยงใส่กรงทั้งแบบธรรมดาๆ และกรงที่มีการตกแต่งอย่างสวยงาม มีราคาการตั้งตั้งแต่หลักร้อยถึงหลักหมื่นหลักแสนก็มี ทางภาคใต้นิยมเลี้ยงกันมานานแล้ว และสืบทอดมาสู่รุ่นลูกหลาน จนเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านทางภาคใต้ที่ว่าได้(ผู้เขียนจำได้ว่าตอนสมัยเด็กอายุที่ต่างจังหวัดและได้ไปเที่ยวตามหมู่บ้านและสวนยางพารา ก็จะพบเห็นว่าเกือบทุกบ้านจะมีนกกรงหัวจุกถูกเลี้ยงและแขวนไว้ได้ชายคาบ้าน)

การจะเลี้ยงนกกรงหัวจุกในเวลาเมื่อหลายสิบปีผ่านมานั้น ทำได้โดยการไปหาลูกนกจากรังในป่ามาเลี้ยงจนโตและฝึกฝนให้มันมีลีลาการร้องที่ไพเราะและอึกวิธในการหานกป่ามาเลี้ยง ก็คือใช้นกกรงหัวจุกที่เลี้ยงไว้เป็นนกต่อใส่ในกรงดัก เพื่อล่อนกป่าตัวผู้ให้ลงมาติดกับนกที่อยู่ในกรงดัก (เนื่องจากนกกรงหัวจุกตัวผู้จะมีนิสัยดุและชอบไล่จิกตีกันตามธรรมชาติอยู่แล้ว) ซึ่งกรงดักจะมีกับดัก ตาข่าย เมื่อนกป่าลงมาจับคอนที่อยู่บนหลังกรงดัก น้ำหนักของนกจะไปกดให้คอนดิ่งสลักออก ตาข่ายก็จะตกลงมากลุมนกป่าไว้ก็จะได้นกป่ามาเลี้ยง และฝึกให้มีลีลาเสียงร้องที่ไพเราะกันต่อไป และตัวผู้รูปร่างที่ปราดเปรียว สีลาที่สวยงาม และเสียงร้องที่ไพเราะ ซึ่งเป็นเสน่ห์ของนกกรงหัวจุก ทำให้ในปัจจุบันนี้มีการนิยมหรือกระแสนอกัน ในการหานกกรงหัวจุกมาเลี้ยงไว้ฟังเสียงร้องตามบ้าน และประกวด แข่งขันนกกรงหัวจุกในประเภทเสียงร้อง จึงเป็นสาเหตุให้มีการจับนกป่ามาค้าขายกันเป็นครั้งละจำนวนมากๆ ทำให้นกป่าไม่มีพ่อแม่พันธุ์ที่จะขยายพันธุ์ลูกนกกรงหัวจุกต่อไป จึงทำให้วิถีชาวบ้านกับนกกรงหัวจุกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งผู้เขียนจะได้เขียนถึงในตอนต่อไป และในโอกาสนี้ผู้เขียนขอแนะนำกฎหมายเกี่ยวกับนกกรงหัวจุกเป็นนกที่มีการคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๗ ให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ เพื่อให้ผู้อ่านได้เก็บไว้เป็นความรู้

กฎหมายเกี่ยวกับนก

ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้นกปรอดทั้ง ๓๖ ชนิด ที่พบในเมืองไทย เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ผู้ครอบครองต้องมีใบอนุญาตในการครอบครอง ส่วนการประกวดนกปรอดหัวโขนนั้นต้องปฏิบัติตามประกาศกรมป่าไม้ เรื่องการประกวดแข่งขันนกปรอดหัวโขน ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอธิบดีกรมป่าไม้ที่ระบุไว้ว่า "ผู้ใดจะนำสัตว์ป่าคุ้มครอง ชนิดนกปรอดหัวโขน หรือสัตว์ป่าอื่นๆ เข้าประกวดแข่งขัน จะต้องนำเอกสารการแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๖๖ หรือ ๖๗ ซึ่งได้จัดแจ้งต่อกรมป่าไม้แล้วภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ และต้องนำเอกสารดังกล่าวติดตัวสัตว์ป่าไปด้วยทุกครั้ง และผู้ที่นำสัตว์ป่าไปเข้าประกวดแข่งขันจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสารดังกล่าวข้างต้น หรือผู้เข้าประกวดนำสัตว์ป่าคุ้มครองอื่นไปแข่งขันหรือมีการตกลงกันซื้อขายสัตว์ป่าคุ้มครองภายในสถานที่ประกวด จะมีความผิดตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือทั้งจำทั้งปรับไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

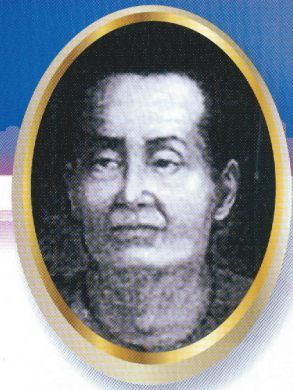
อาจารย์มณฑล ดำน้อย manop.d@rmutp.ac.th

ดุริยศิลป์ศรีสยาม

ตอน ครูดนตรีไทย

โดย เขียน ตลาดขวัญ

ครูช้อย สุนทรวาทิน เป็นอัจฉริยะทางดนตรีไทยผู้เปี่ยมทั้งฝีมือและวิชาความรู้ แต่งเพลงอมตะไว้หลายเพลงเช่น โหมโรงครอบจักรวาล แยกลพบุรี ๓ ชั้น แยกโอด ๓ ชั้น ปักลั้ง ๓ ชั้น เขมรปี่แก้ว ๓ ชั้น เขมรโพธิ์สัตว์ ๓ ชั้น ออกทะเล ๓ ชั้น ด้านฝีมือมีชื่อเสียงทั้ง ปี ระนาด และ มโหรี นอกจากนี้ท่านยังเป็น "ยอดครูดนตรีไทย" มีลูกศิษย์มากและหลายท่านมีชื่อเสียง เป็น "ครูผู้ใหญ่" ในยุคต่อมาเช่น พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ครูเพชร จรรย์นาฎ พระประติบดุริยกิจ (แหยม) พระพิณบรรณรชราช (แหม่ม)

ครูช้อย เป็นบุตร ครูทั้ง ซึ่งเป็นครูดนตรีผู้ใหญ่รุ่นใกล้เคียงกับ พระประดิษฐไพเราะ (ศุยมิธยา) ครูช้อยนับดาบอดทั้งสองข้างพระราชนัดดาตั้งแต่อายุ ๓ ขวบ ครูทั้งจึงมิได้สอนวิชาดนตรีให้จริงจัง แต่ท่านเป็นอัจฉริยะสามารถจำเพลงได้แม่นยำและฝึกฝนด้วยตนเองจนมีฝีมือดี มีอยู่คราวหนึ่งคนระนาดประจำวงครูทั้งป่วยกระทันหัน ครูช้อยสามารถบรรเลงแทนได้เป็นอย่างดี บิดาจึงหามหาเศรษฐีมาสอนให้เพิ่มเติมทั้งงานและพัฒนาศิลปะการขับร้องให้ออกขลุ่ยออกไป มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญทั้งการบรรเลงปีพาทย์และมโหรี จนมีชื่อเสียงโด่งดังอังก้าวครูทั้งผู้เป็นบิดาจนกล่าวได้ว่าท่านเป็นหลักของวงการดนตรีไทยสืบต่อจาก พระประดิษฐไพเราะ (ศุยมิธยา)

คุณย่าไม่ ภรรยาของท่านเล่าให้ ครูเลื่อน สุนทรวาทิน ผู้เป็นหลานปู่ของท่าน ฟังว่า ครูช้อยสืบทอดสามสายดีและใส่สายซอได้ ทั้งๆที่ท่านดาบอดแต่มีโสตประสาท และการใช้มือสัมผัสได้ละเอียดอ่อน ให้มือแทนตาได้เป็นอย่างดี ครูเพชร จรรย์นาฎ ศิษย์รุ่นเล็กของท่านเล่าว่า เวลาลูกศิษย์ซ้อมเพลง ถ้าใครบกพร่องผิดพลาดท่านจะตบตีเมตตะขามให้ถูกคนนั้นเพื่อเตือนให้รู้ตัวได้อย่างแม่นยำ พร้อมกับอธิบายด้วยวาจาให้รู้ข้อบกพร่องนั้นไปด้วย ศิษย์ของท่านจึงมีความรู้และฝีมือดีกันทุกคน

ครูช้อย เชี่ยวชาญทั้ง ระนาด ปี่ พ้อง จึงเป็นผู้ที่พัฒนาวิธีบรรเลงระนาดเอกให้ประณีตแบบขลุ่ยไพเราะกว่าที่เคยบรรเลงกันมาแต่เดิม แม้ครูช้อยจะไม่มีชื่อเสียงโด่งดังเท่า พระเสนาะดุริยางค์ (ขุนเณร) ซึ่งน่าจะเป็นคนรุ่นราวคราวเดียวกันแต่ถ้าดูจากฝีมือของลูกและลูกศิษย์จะเห็นได้ชัดว่าท่านต้องแตกฉานเรื่องระนาดเอกมากทีเดียวยกตัวอย่าง เช่น พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) บุตรคนโตของครูช้อยตามประวัติไม่เคยเป็นศิษย์ครูคนอื่นอย่างเปี่ยมก็จะลักษณะเรียนเดียวกับบิดาเท่านั้น แต่ก็แตกฉาน ทั้ง ระนาด ปี่ พ้อง และเครื่องดนตรีอื่นอีกมากมาย โดยเฉพาะระนาดเอกนั้น มีชื่อ เสียงโด่งดังสืบต่อจากพระยาเสนาะดุริยางค์ เลื่องลือมากในช่วงกลางรัชกาลที่ ๕ ซึ่งมาจากการฝึกสอนอย่างจริงจัง บิดาคือ ครูช้อย สุนทรวาทิน ส่วนฝีมือในการบรรเลงปี่และพ้องก็เช่นเดียวกัน

อีกท่านหนึ่งคือ พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ศิษย์คนโตของครูช้อย ไม่ทราบแน่ชัดว่าเคยเรียนวิชาปีพาทย์ กับใครบ้าง แต่ได้เป็นศิษย์เอกที่ครูช้อยห่มเทศน์ให้อย่างไม่บิดบัง ซึ่งก็ทำให้ท่านเปลี่ยนเป็นคนระนาดและคนปี่ชั้นเอกเสมอด้วย พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ท่านยังแตกฉานในการบรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ๆ และมีความรู้มากจนได้รับการยกย่อง ให้เป็นครูผู้ใหญ่ตั้งแต่อายุยังไม่มากนัก ท่านมีศิษย์ที่มีฝีมือทางระนาดหลายคนเช่น พระเพลงไพเราะ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และหลวงชายเช็งระนาด เป็นต้น ศิษย์อีกคนของครูช้อย คือ ครูเพชร จรรย์นาฎ ซึ่งเป็นศิษย์คนเล็กที่มีฝีมือจัดมากทั้งระนาดเอกและพ้อง เคยเป็นคนระนาดเอกประจำวงวังบูรพาภิรมย์มาก่อนครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ภายหลังจึงเปลี่ยนไปเป็นคนพ้อง ลูกศิษย์คนหนึ่งของคุณเพชร ซึ่งมีชื่อเสียงในการบรรเลงระนาดเอกในยุคต่อมาคือ ครูบุญยง เกตุคง

ยุคของระนาดขุนเณรและครูช้อยก็น่าจะถือได้ว่า เป็นหัวเลี้ยวหัวต่ออันสำคัญซึ่งจะนำไปสู่ยุคก้าวหน้าของเพลงระนาดเอก ระนาดขุนเณรเป็นมาตรฐานการตีระนาดของทางระนาดแบบเก่าซึ่งตีไหวและเสียงโศกชัดเจนส่วนครูช้อยเป็นผู้พัฒนาารสมีและเสียงเรียบร้อยในการตีระนาดเอก โดยใช้กลอนดนตรีที่แบบขลุ่ยมากขึ้นจนถึงยุคของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) และ พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ทางเพลงและศิลปะการตีระนาดจึงได้พัฒนาสูงขึ้นไปอีกจนเห็นได้เด่นชัด

ครูช้อยจึงเป็นผู้ที่ได้นำรากฐานในการพัฒนากลอนระนาดเอก และรสนิยมในการบรรเลงระนาดให้กับ พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) และพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) และนับว่าเป็นครูระนาดสำคัญคนหนึ่งของคุณรัตนโกสินทร์

ปีเกิดและปีตายของครูช้อยนั้นพอจะอนุมานได้ว่าน่าจะเกิดช่วง พ.ศ. ๒๓๗๐ - ๒๓๘๐ ถึงแก่กรรมราว พ.ศ. ๒๔๕๐ - ๒๔๕๓ และเมื่ออายุในราว ๗๐ ปี

พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) เป็นอัจฉริยะบุคคลทางดนตรีไทยที่แตกฉานทั้งปีพาทย์และมโหรี รอบรู้ทุกขลุ่ย และมีฝีมือเยี่ยมแทบทุกเครื่องมโหรี เป็นเลิศในเรื่อง ปี่ พ้อง ระนาด ขับร้อง ตลอดจนกระทั่ง ขับเสภา เป็นผู้พัฒนาการขับร้องเพลงไทยให้ประณีตเสนาะไพเราะถึงสุดยอดอย่างไม่เคยมีมาก่อน จนทางร้องของท่านแพร่หลายที่สุดในวงการดนตรีไทย เป็นผู้พัฒนาการเป่าปี่ให้มีความไพเราะวิจิตรพิริศพรายและมีชั้นเชิงหลากหลาย เป็นนักระนาดที่ไหวจัดเสียงเจิดจ้าสง่างาม ได้รับยกย่องว่าเป็น สุดยอดของระนาดไหวแบบเก่า กลอนดีไม่มีคนกล้าประชันด้วยตลอดเวลาระหว่างกลาง ของ รัชกาลที่ ๕

พระยาเสนาะดุริยางค์เป็นบุตรคนโตของ ครูช้อย สุนทรวาทิน มารดาชื่อ ไม่ เกิดเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๐๙ ท่านมีพรสวรรค์ทางดนตรีมาแต่เยาว์วัย คุณย่าไม่เล่าว่าตีระนาดเก่งมาตั้งแต่ยังเล็กมาก ต้องใช้ตีร้องนั่งจึงจะดีได้สะดัก แหม่นทั้งเสียง แหม่นทั้งเพลง และความจำดีเยี่ยม โสตประสาทท่านแม่นยำนัก แม้ได้ยินเสียงเคาะระนาดเพียงครั้งเดียวท่านสามารถบอกได้ถูกต้องว่าเป็นลูกที่เท่าไร เพลงทั้งหลายท่านได้ยินเพียงครั้งเดียวก็จำได้ไม่ขาดตกบกพร่อง

ครูช้อยเป็นครูดนตรีผู้เปี่ยมทั้งฝีมือและวิชาความรู้ พระยาเสนาะดุริยางค์จึงมีพื้นฐานวิชาดนตรีและมีฝีมือดีเยี่ยมมาแต่อายุน้อย พออายุ ๑๒-๑๓ ปีก็ได้เข้าเป็นนักเรียนในวังบ้านหม้อ ของเจ้าพระยาเทเวศวงศ์วิวัฒน์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๒๑ เจ้าพระยาเทเวศฯ ได้เป็นผู้บัญชาการ กรมมหรสพ นายแช่ม จึงได้รับราชการเป็นนักดนตรีประจำกรมมหรสพด้วย จนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นขุนเสนาะดุริยางค์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ เป็นหลวงเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ เป็นพระ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นพระยา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ท่านเป็นนักดนตรีที่ได้รับพระราชทาน เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยาเป็นคนแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๐ ขณะเป็น ขุนเสนาะดุริยางค์ เจ้ากรมพิณพาทย์หลวง นับเป็นเกียรติประวัติสูงสุดประการหนึ่งในชีวิตของท่าน ท่านถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๒ อายุได้ ๘๓ ปี

การที่พระยาเสนาะดุริยางค์หรือนายแช่มได้เข้าเป็นนักเรียนในกรมพิณพาทย์หลวง จึงมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์อย่างดียิ่ง ได้เรียนกับครูเก่ง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเต็มที พระเสนาะดุริยางค์ (ขุนเณร) นั้น น่าจะได้เป็นครูระนาด คนหนึ่งของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ด้วย เพราะเมื่อ นายแช่ม เข้ารับราชการในกรมพิณพาทย์หลวงนั้นอยู่ในช่วง ขุนเณรเป็นช่างกรมและกำลังเป็นคนระนาดโด่งดังที่สุดอยู่ นายแช่มซึ่งอายุไม่ถึงสิบขวบก็อยู่ในวัยศึกษาหาประสบการณ์ และเป็นนักดนตรี ในบังคับบัญชาของท่านก็ย่อมเป็นศิษย์ท่านไปโดยปริยาย ตามสถานที่ซึ่งมีโอกาสที่ระนาดของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ก็ทิวจัด ชัดเจน เช่นเดียวกับพระเสนาะดุริยางค์(ขุนเณร) ทั้งสองท่านนี้จึงน่าจะได้เป็นครูเป็นศิษย์กันไม่โดยตรรกะก็โดยอารมณ์ ท่านมีชื่อเสียงโด่งดังทั้งปี่และระนาดเอกมาตั้งแต่หนุ่มยังไม่มีบรรดาศักดิ์ ได้เป็นผู้ตีเดี่ยวปีและระนาดเอก บันทึกแผ่นเสียงของเมืองไทย เท่าที่พบ มีเดี่ยวปีในเพลงเชิดนอก เตี่ยระนาดเอก เพลงการเวก ๓ ชั้น

ครูเฉลิม บัวทั้ง เล่าว่า ครั้งหนึ่งตัวท่านและครูเป็นผู้บิดาลงเรือล่องมาถึงหน้าวัดเขมาภิรตาราม ตอนนั้นกำลังมีงานวัดพอดี ได้ยินเสียงเตี่ยระนาดเอก เพลงการเวก ครูบันทึกเป็นบิดาบอกครูเฉลิมว่า "ฟังไว้ซี นันละฝีมือของนายแช่มเขาละ" แล้วก็อดเรือแวะไปทำงาน ปรากฏว่าเป็นเสียงจากลำโพงของเครื่องเล่นแบบโซลาน ครูเฉลิมบอกว่าท่านดีจังจริงๆ ยังจำได้ดีทุกท่วงทวนนี้ ครูบันทึกเป็นครูคนโตผู้ใหญ่ ความวังงันเตี่ยของกรมหมื่นพิชัยมหิทรามก็ยิ่งชื่นชม ยกย่องฝีมือของพ่อแช่ม แสดงว่ายุคนั้น พ่อแช่มโด่งดังไม่มีตัวจับจริงๆ

ลูกศิษย์ระนาดเอกของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) มีมาก ที่มีฝีมือเด่นได้แก่ นายอิน (นิลวงศ์) คนระนาด วังบางขุนพรหมยุคแรก นายเพิ่ม กัญญา นายทองใบ ขวัญดี สองคนนี้เป็นคนระนาดวงเจ้าพระยาธรรมิกราชคนโต คนที่มีชื่อเสียงที่สุดเห็นจะเป็น ครูพริ้ง คนตรีส ผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นเจ้าแห่งระนาดละคร ด้านปีพาทย์ก็เชี่ยวชาญมากซึ่ง อาจารย์มนตรี ตราโมท เล่าว่า พระยาเสนาะดุริยางค์เคยเป่าปี่ประชันกับพระยาประสานดุริยศัพท์หรือหนึ่ง ตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือไม่ก็เป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราช สลปภาภรณ์ ฝีมือเสมอกันคือเด่นกันคนละอย่าง นายแปลกเป่าปี่อ่อนหวาน คมคาย ส่วนนายแช่ม เป่าวิจิตรพิริศพรายทั้งสองทางจึงได้เป็นคนเป่าปี่ประจำวงปีพาทย์ถ้ำ ซึ่งเป่าวงปีพาทย์ส่วนพระองค์ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งล้วนเป็นครูดนตรีที่มีฝีมือสุดยอดในแต่ละทาง

ท่านแตกฉานในเครื่องปีพาทย์ชิ้นอื่นด้วย ซึ่งเห็นได้จากศิษย์ซึ่งเป็นเลิศในแต่ละเครื่องมโหรี เช่น ครูเทียบ คงลายทอง (ปี่) ครูสอน วงฆ้อง (ฆ้องใหญ่, ฆ้องเล็ก) ครูแสง โสกา (ระนาดทุ้ม) ครูมี ทรัพย์ยืน (เครื่องหนัง) ท่านยังเป็นเลิศการขับร้อง ศิษย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังได้แก่ ครูเขื่อนักร้อง ครูเหนียว ดุริยพันธุ์ สุตา เขียววิจิตร ทศนีย์ พิณพาทย์ สุตจิตต์ ดุริยประเสริฐ และ บิดาของท่านเองคือ ครูเลื่อน สุนทรวาทิน กับ อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน ตัวท่านเองก็ร้องเพลงและขับเสภาได้ไพเราะ กระบวนขับกับรับก็ยอดเยี่ยม ได้ถ่ายทอดวิชาให้ศิษย์ไว้หลายคน เช่น ครูเหนียว ดุริยพันธุ์ และ ครูจตุรงค์ คำศิริ เป็นต้น

พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) เชี่ยวชาญทั้งเพลงเสภาและเพลงละครในเรื่องเงาะป่า ท่านได้ปรับปรุงท่วงเสภาให้ไพเราะทั้งทางร้องและทางเครื่อง แต่ไม่ค่อยแต่งเพลงใหม่ ทั้ง ๆ ที่ท่านมีความสามารถทำได้ดี เพลงที่ท่านแต่งจึงมีน้อย เท่าที่พบ มีเพลงอัลลาว สามชั้นและชั้นเดียว เพลงเซตเงิน ๓ ชั้น เพลงแขกมอญ ชั้นเดียว และบางจะมีเพลงพม่าทำนอง ที่ใช้ในการประชันวง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ อีกเพลงหนึ่ง แต่เพลงที่แพร่หลายที่สุดคือ ตับมอญละคร สอนพม่าเตียนนั้นท่านจะแต่งหรือปรับปรุงจากของเก่า เพื่อให้ศิษย์ใช้บรรเลงประชันวงหลายเพลงและหลายเครื่องมโหรี เพลงที่ทราบแน่นอนว่าท่านแต่งเองมีเตี่ยระนาดเพลงเอเชีย เตี่ยฆ้อง เพลงทยอยเตี่ย (แต่งร่วมกับครูสอน วงฆ้อง) เตี่ยปี เพลงพญาโศก เขกมอญและเพลงอื่นๆ ตลอดเพลงกราวใน(เงาะ)

เพลงลูกทุ่งไทย สายใยวัฒนธรรม

ตอน...ทกลีปี่ "เพลงค่าน้ำนม"

โดย ดาวประจําเมือง

ชาญ เย็นแะ

ครูไพบูลย์ บุตรขัน

ความสุข ความประทับใจมากที่สุดครั้งหนึ่งในอดีตของผมคือการที่ได้ไปร่วมงาน "กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย" เมื่อ ๒๐ ปีที่ผ่านมา คือในวันเสาร์ที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๒ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ในวันนั้นเป็นวันที่คนลูกทุ่งได้รับเกียรติ ความสุข ปลื้มปิติ และภาคภูมิใจเป็นที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนหน้านั้นไม่นาน ศิลปินลูกทุ่งดีเด่น ทั้งผู้ประพันธ์คำร้อง ทำนอง และผู้ร้อง จำนวน ๗๓ คน ได้เข้าเฝ้ารับพระราชทานโล่เชิดชูเกียรติจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๒ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

พูดมาถึงตรงนี้ก็นึกได้ว่า งานกึ่งศตวรรษ เพลงลูกทุ่งไทยในวันนั้นได้คัดเลือกเพลงลูกทุ่งดีเด่นจำนวน ๕๐ เพลง นำเสนอต่อผู้ชมเป็นที่ประทับใจ และยังประกาศยกย่องเพลงที่เป็นรากฐานของเพลงลูกทุ่งให้ได้รับรางวัลเพลงเกียรติยศ จำนวน ๗ เพลง และหนึ่งในเพลงเกียรติยศนั้นก็คือ "เพลงค่าน้ำนม" ซึ่งสมควรยกย่องเป็นเพลงของแผ่นดิน และใช้เป็นเพลงประจำวันแม่มาช้านาน จนถึงปีนี้ มีอายุครบ ๖๐ ปี

"ค่าน้ำนม" เป็นเพลงที่ให้ประสบการณ์อันพิเศษกับผมหลายประการ

ประการแรก คือผมได้ยินได้ฟังมาตั้งแต่เกิด เป็นเพลงที่จำง่าย ร้องง่าย ร้องได้ทุกโอกาส แม้ไม่ต้องมีดนตรีหรือเสียงไม่คอยตีก็ร้องได้

ประการที่สอง เป็นเพลงที่มีมนตร์เสน่ห์ มีคุณค่า สร้างจินตนาการได้แจ่มชัด และคำร้องที่คมคายล้าลึก สามารถสื่อความหมายได้ตั้งแต่วรรคแรกเลยทีเดียว แม้วรรคต่อ ๆ ไปก็สื่อความหมายได้ดีทุกวรรคจนจบเพลง

ประการที่สาม เป็นเพลงที่ผมเห็นบรรดาลูก ๆ พร้อมใจกันร้องให้แม่ โดยเฉพาะในโอกาสวันแม่แห่งชาติ หรือวันคล้ายวันเกิดแม่ แต่ปรากฏว่าต้องอึกสะอื้น น้ำตาซึม เสียสั่นเครือ ร้องไม่จบ ด้วยเพราะความซาบซึ้งกินใจ จากคำร้องที่กลั่นกรองพระคุณแม่ออกมาอย่างครบถ้วนลึกซึ้ง

ประการสุดท้าย เป็นเพลงที่ทำให้ผมชื่นใจ ประทับใจและรู้สึกขอบคุณราชานักแต่งเพลงลูกทุ่งไทย ครูไพบูลย์ บุตรขัน ที่ประพันธ์คำร้อง อันเปี่ยมล้นด้วยคุณค่าสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย เน้นย้ำความผูกพันและความกตัญญู รู้คุณบุพการี ผ่านเสียงร้องอันอบอุ่นและมนตร์ขลังของนักร้องเสียงอมตะ นามว่า ชาญ เย็นแะ ซึ่งยังทรงคุณค่าตลอดกาล

"เพลงค่าน้ำนม" ผลงานยุคแรกของ ครูไพบูลย์ บุตรขัน บันทึกแผ่นเสียงที่ห้องอัดเสียงกมลสุโกศล ขับร้องโดย ชาญ เย็นแะ ซึ่งมี ครูประจักษ์ วาทยากร และ ครูสง่า อารัมภีร์ เป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสาน โดยใช้วงดนตรีของคณะละคร ติวราภรณ์ บรรเลงในนามบริษัทนำไทย ราวปี พ.ศ. ๒๔๙๒ คำร้องมีดังนี้

แม้จะมีบุญคุณอันใหญ่หลวง
ที่เฝ้าหวงห้วงลูกแต่หลังเมื่อยั้งนอนเปล
แม่เราเฝ้าโอดระเห่
กล่อมลูกน้อยนอนเปลไม่ห่างหันเหไปจนไกล
เมื่อเล็กจนโตไอ้แม่ถนอม
แม่ฝ่ายผมยอมเกิดแต่รักลูกปักดวงใจ
เติบโตไอ้เล็กจนใหญ่
นี่แหละหนออะไรมิใช่ใดหนาเพราะค่าน้ำนม
ควรคิดพินิจให้ดี
ค่าน้ำนมแม่นี้จะมีอะไรเหมาะสม
ไอ้ว่าแม่จำลูกคิดถึงค่าน้ำนม
เลือดในอกผสมกลั่นเป็นน้ำนมให้ลูกดื่มกิน
ค่าน้ำนมควรชวนให้ลูกฝัง
แต่เมื่อหลังเปรียบตั้งฝันฟ้าหนักกว่าแผ่นดิน
บวชเรียนพากเพียรจนสิ้น
หยดหนึ่งน่านมกินทดแทนไม่สิ้นพระคุณแม่เอย

ทุกคืนวันที่ ๑๖ กันยายน ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของผม เพื่อเป็นการระลึกถึงพระคุณแม่ ผมจึงเลือกร้องเพลงนี้กล่อมลูกที่นอนหนุนแขนสองข้างของผม แล้วผมก็ไม่เคยร้องเพลงนี้จบอย่างราบรื่นเลยแม้แต่ครั้งเดียว เพราะสาวน้อยในอ้อมแขนของผมทั้งสองคนลืมนาดาลูกขึ้น ตามผมว่า "พ่อร้องให้ทำไม"

ค่าน้ำนม	อุดมล้วน	ชวนดื่มด่ำ
ค่าน้ำคำ	ครูไพบูลย์	คุณค่าเหลือ
ค่าน้ำเสียง	ชาญ เย็นแะ	แผ่จานเจือ
ค่าน้ำใจ	แม่กุลเกื้อ	เหลือประมาณ

ข้อมูล ๓ ของบทความนี้ ได้จากหนังสือ "กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย" และ "ราชานักแต่งเพลงลูกทุ่ง ไพบูลย์ บุตรขัน"

ปกิณกะวัฒนธรรม

" ๗๗ พระรามหาราชินี ราชวักรักดีแช่ซ่องสนองคุณ "

"๗๗ พระราชมหาราชินี ราชวักรักดีแช่ซ่องสนองคุณ"

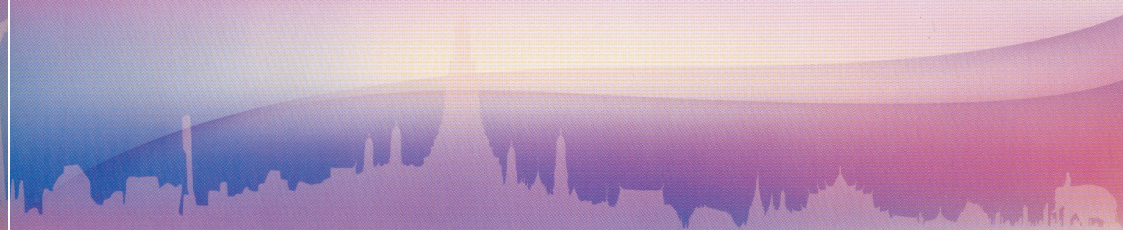

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จัดกิจกรรม ๗๗ พระรามหาราชินี ราชวักรักดีแช่ซ่องสนองคุณ เทิดพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม เพื่อแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวันอังคารที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ หอประชุม ลานอิฐแดง ศูนย์เทเวศร์ มีกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ ทำบุญตักบาตรอาหารแห้งแด่พระสงฆ์ นิทรรศการเทิดพระคุณแม่ การมอบชุดบัตรแก่นักศึกษา ในโครงการประกวด MR. & MISS RMUTP การประกวดบอร์ตนิทรรศการ การประกวดขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ฯลฯ โดยมี รศ.ดวงสุดา เตโชติรส อธิการบดี เป็นประธานในพิธี

"ปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ๗๗ พระราชมหาราชินี สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ"

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (มทร.พระนคร) สอนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โดยร่วมสนองพระราชดำรินี้ในกิจกรรมที่ ๘ กิจกรรมสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๗๗ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๒ ดังนั้นจึงจัดให้มีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ โดยนำนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติจำนวน ๘๐ คน ในวันเสาร์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ แปลง ๙๐๕ พื้นที่ อพ.สธ. อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

เฉลิมพระเกียรติ ๗๗ พระรามหาราชินี สอนองพระราชเสาวนีย์ ประวัติศาสตร์ไทย และปลูกป่าชายเลน

เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวันแม่แห่งชาติ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จัดทำ โครงการ "๗๗ พระรามหาราชินี ราชวักรักดีแช่ซ่องสนองคุณ" โดยนำนักศึกษาไปศึกษาโบราณสถานเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตไทยและปลูกป่าชายเลน เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าให้ฟื้นคืนสู่ความสมบูรณ์ ณ เมืองโบราณ และศูนย์ศึกษาธรรมชาติกองทัพบก(บางปู) จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

หล่อเทียนพรรษา

เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ รศ.ดวงสุดา เตโชติรส อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นประธานในพิธีหล่อเทียนพรรษา ซึ่งจัดโดยกองศิลปวัฒนธรรม เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ หอประชุม ลานอิฐแดง ศูนย์เทเวศร์ ทั้งนี้ได้มีคณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาร่วมพิธีจำนวนมาก สำหรับกิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนาและประเพณี สำหรับเทียนจำนำพรรษาที่หล่อขึ้นมหาวิทยาลัยจะนำไปถวายให้แก่วัดในเขตพื้นที่โดยรอบได้แก่ วัดนราถสุนทรภิราม เขตพระนคร วัดปากน้ำ จ.นนทบุรี และวัดสุนทรธรรมทาน (วัดแคนางเลิ้ง) เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

แห่เทียนพรรษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทยจึงกำหนดจัดโครงการราชมงคลพระนครส่งเสริมพระพุทธศาสนาถวายเทียนพรรษาประจำปี ๒๕๕๒ โดยในช่วงเช้า ที่ศูนย์พระนครเหนือ จัดขบวนแห่เทียนพรรษา มีคณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาเข้าร่วมถวายเทียนพรรษา ณ วัดปากน้ำ จ.นนทบุรี ขณะเดียวกันศูนย์วิทยการพระนครนำเทียนพรรษาไปถวาย ณ วัดสุนทรธรรมทาน (วัดแคนางเลิ้ง) ปิดท้ายในช่วงบ่าย ณ ศูนย์เทเวศร์ โดยจัดขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบด้วย "รถแห่เทียน" ซึ่งมีต้นเทียนที่แกะสลักสวยงาม ตกแต่งด้วยดอกไม้หลากสี และขบวนกลองยาวที่ให้ความครื้นเครงไปยัง วัดนราถสุนทรภิราม เขตพระนคร โดยมี รศ.ดวงสุดา เตโชติรส อธิการบดี เป็นประธานในพิธีถวายเทียน พร้อมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาเข้าร่วมพิธีเป็นจำนวนมาก เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ถวายพระพรวันแม่ ณ NBT

รศ. ดวงสุดา เตโชติรส อธิการบดี นำคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครบันทึกเทปรายการถวายพระพร เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ NBT เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ไหว้ครู ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

รศ. ดวงสุดา เตโชติรส อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (มทร.พระนคร) พร้อมด้วยคณะผู้บริหารและคณาจารย์เข้าร่วมพิธี "ไหว้ครู ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖" ที่หอประชุม มทร.พระนคร ศูนย์พระนครเหนือ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยรศ.ดวงสุดา ได้ให้โอวาทนักศึกษาแก่นักศึกษาใหม่ จากนั้นได้มอบโล่เกียรติยศ และเกียรติบัตรให้นักศึกษาที่ได้รับยกย่องเป็นคณาจารย์ดีเด่น และนักศึกษาเพชรราชมงคลรุ่นที่ ๕ จำนวน ๒๖ คน ภายในพิธีไหว้ครูครั้งนี้มีการประกวดพานพุ่มดอกไม้ ปรากฏว่าพานพุ่มดอกไม้ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่งประเภทสวยงามได้แก่ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ อันดับที่สอง คณะวิศวกรรมศาสตร์ และอันดับที่สาม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนรางวัลประเภทความคิดสร้างสรรค์รางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่งได้แก่ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ อันดับที่สอง นักศึกษาโครงการเพชรราชมงคล และอันดับที่สาม คณะบริหารธุรกิจ

วัฒนธรรมสัญจรและสิ่งแวดล้อม

การศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ จัดว่าเป็นการเสริมสร้างความรู้อีกด้านหนึ่งสำหรับนักศึกษา ซึ่งเป็นการฝึกงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้ดำเนินการจัดทำโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การสนับสนุน เผยแพร่และส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ฉะนั้นงานศิลปวัฒนธรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงได้จัดโครงการวัฒนธรรมสัญจรขึ้นเพื่อให้นักศึกษา อาจารย์ พนักงาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้เห็นคุณค่า ตระหนักถึงหน้าที่ในการช่วยกันสืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ยั่งยืนสืบไป ณ เมืองโบราณสมุทรปราการ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ และนอกจากนี้ทางคณะฯ ยังได้จัดโครงการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาเป็นประจำต่อเนื่องทุก ๆ ปี

ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์และเพิ่มปริมาณพืชพันธุ์ไม้ไทย

งานศิลปวัฒนธรรม ฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดกิจกรรมภายใต้โครงการ "ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์และเพิ่มปริมาณพืชพันธุ์ไม้ไทย" เนื่องจากปัจจุบันพบว่าคนยุคใหม่โดยเฉพาะกับนักศึกษาอย่างขาดความสนใจและให้คุณค่ากับพืชพันธุ์ไม้ไทยน้อยมาก เช่น ไม้รู้จักชื่อต้นไม้ ไม้รู้จักคุณค่าทางโภชนาการ ไม้รู้จักระบบการเกื้อกูลกันของระบบนิเวศของพืชและสัตว์ ส่งผลเสียต่อการดำรงชีวิต สร้างความเสียหายต่อสภาวะแวดล้อม ทำให้เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างการยอมรับในสิ่งดังกล่าวกับนักศึกษาเพื่อช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และเพิ่มปริมาณพืชพันธุ์ไม้ไทยให้คงอยู่ตลอดไป และสร้างคุณประโยชน์กับทุกๆ ชีวิตบนพื้นโลก โดยได้นำคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์และเพิ่มปริมาณพืชพันธุ์ไม้ไทย ณ ศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโค่น จ.สมุทรสงคราม เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖

สร้างจิตสำนึกในการลดสภาวะโลกร้อนด้วยการปลูกพันธุ์ไม้ไทย

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครจัดโครงการสร้างจิตสำนึกในการลดสภาวะโลกร้อนด้วยการปลูกพันธุ์ไม้ไทย ณ ศูนย์อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม(รวมตะวัน) ต.ช่องสะเดา อ.เมือง จ.กาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๑-๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ เนื่องด้วย โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมากทั้งเรื่องภูมิศาสตร์ เรื่องของอากาศที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทุกๆ ชนิด อุณหภูมิที่แปรเปลี่ยนไป สาเหตุหนึ่งมาจากจำนวนป่าไม้ที่ลดลงพื้นที่ถูกใช้ไปเป็นที่อยู่อาศัย เป็นพื้นที่ทำการเกษตรทำการเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ดังนั้นการณรงค์โครงการช่วยกันปลูกต้นไม้เพียงคนละ ๑ ต้นต่อปี ก็สามารถช่วยเพิ่มความร่มเย็น เพิ่มปริมาณของก๊าซออกซิเจนในบรรยากาศได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นดินสร้างความอุดมสมบูรณ์เป็นที่พักอาศัยของหมูนก หมูแมลงต่างๆ ทำให้เกิดระบบนิเวศที่ดีขึ้น ประกอบกับยังเป็นการช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาได้รู้จักพันธุ์ไม้ของไทยมีความภาคภูมิใจในการเป็นผู้ร่วมจรรโลงสภาวะของโลกให้ดีขึ้นได้

ถวายพระพรออกสื่อทางไกล

คณะวิทยัฯ ปลุกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักศึกษา

รศ.ดวงสุดา เตโชติรส อธิการบดี พร้อมด้วยคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร บันทึกเทปรายการถวายพระพร เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ณ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อออกอากาศในสื่อทางไกล ของ มทร.รัตนโกสินทร์ วิทยาเขตโกลกั้วล หัวหิน เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ชมหุ่นละครเล็ก ร่วมอนุรักษ์การแสดงและการทำหุ่นไทย

คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ด้วยการชมการแสดง หุ่นละครเล็ก ณ โรงละครนาฏศาลา (ใจหลุยส์) กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงและการทำหุ่นของไทย เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและสลับซับซ้อนมากขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนากระบวนการสื่อสารสนเทศและการสื่อสารการเคลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้าสู่ประเทศผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ขณะที่เยาวชนยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ทำให้เยาวชนได้รับรู้และนำไปปฏิบัติเกิดพฤติกรรมและการเลียนแบบ เกิดปัญหาวิกฤตค่านิยม จริยธรรม และเชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิตความประพฤติ ความคิด ที่คนคิดและคุณธรรม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมามากมาย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.พระนคร เล็งความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จึงจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ณ วัดใหม่ราษฎร์นุกูล ศูนย์บ่มพรพุทธบุตร อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ และ กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับวิชาชีพ ณ ห้องประชุมสัมมนาวิชาการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อให้ นักศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักศึกษามีกตเป็นผู้นับปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติชอบ ตามหลักของศาสนา ตลอดจนเพื่อให้นักศึกษาเกิดความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ รักสถาบัน และมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีเพื่อการประกอบวิชาชีพ

รณรงค์สร้างวัฒนธรรมการแต่งกาย

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จัดโครงการประกวดตา-เดือน เพื่อเป็นการรณรงค์และการสร้างวัฒนธรรมเกี่ยวกับการแต่งกายของนักศึกษาที่ถูกระเบียบในระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวทางคณะได้จัดเป็นประจำต่อเนื่องทุก ๆ ปี ทั้งนี้เป็นการปลุกฝังให้นักศึกษาแต่งกายให้ถูกระเบียบตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐิน
ให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
น้อมนำไปถวายพระสงฆ์จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส
ณ วัดนรนาถสุนทริการาม
แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ในวันศุกร์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒
ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒
เวลา ๑๔.๐๐ น.

ขอเรียนเชิญ

ร่วมบริจาคทรัพย์โดยเสด็จพระราชกุศลในการถวายผ้าพระกฐินของมหาวิทยาลัย
ที่กองกลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
สี่เส้าเทเวศร์ เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ หรือรณานัดส่งจ่ายในนามผู้อำนวยการกองกลาง
ที่ทำการไปรษณีย์วังเทเวศร์ หรือโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์
ธนาคาร ซีไอเอ็มบีไทย จำกัด มหาชน สาขาเทเวศร์
ชื่อบัญชี นายเชาว์เลิศ ขวัญเมือง (กฐินพระราชทาน)
เลขที่บัญชี ๐๑๖-๒-๓๒๒๙๔-๐